

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Oradea - Nagyvárad, Str. Reg. Carol 5.**
(volt Szilágyi Dezső-ucca) - Telefon 27

Előfizetési árak:
1932. évi: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy óra 70 lej
1933. évi: Egész évre 60 P, félévre 30 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára: Hétfő, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

A Magyar Párt tízesztendeje

Az 1921-ik év januárjában alakult meg Romániában a Magyar Nemzeti Szövetség, amely a romániai magyar népkisebbség nemzetársadalmi és politikai képviselője kívánt lenni. Ilyen értelemben minden vidéken meg is alakultak a szervezetei, s a politikai tájékozódást és aktivitást is előbb a Magyar Néppárt, majd a Magyar Nemzeti Párt címen alkotott két alakulat megkezdte. Mindkét párt a Magyar Nemzeti Szövetséghez való tartozás alapján állott, s e nemzeti testületen belül mintegy a különböző társadalmi osztályoknak kívánt az intenzív megnyilatkoztatója lenni.

A Magyar Nemzeti Szövetség egy kétféle nemzeti arányait mutató testületnek ígérkezett. Két pártjával, mint két mozgékony karral nyult volna bele a kisebbségi magyar nemzet politikai feladatainak az elvégzésébe, s közéleti akadályainak az elhárításába. Az akkori hatalmon levők tulságos méretűnek és igen nagy összefoglalónak ítélték ezt az így életnek indult szervezetet. Mikor az 1922. évi tavaszi országgyűlési választásokon a Magyar Szövetség a maga két pártjának is a szövetségével föllépett, a kormány a magyar jelöltek még a jelölés során elgáncsolta. Nagynehezen engedett be aztán két képviselőt és három szenátort, akik együtt a romániai nép-

kisebbségi magyarság első parlamenti képviselőit alkották.

A Magyar Nemzeti Szövetséget azonban az államhatalom csak nem tűrhette. Előzetes nagy rendőri eljárások és egyéb kínos kellemetlenkedések után az 1922-ik év nyarán végleg feloszlatta ezt a nemzeti testületet. Azonban ez a szervezet a maga végső ülésén nagyjelentőségű határozatot hozott, amellyel a kisebbségi magyarság további közéleti törekvéseinek összetartó irányvonalat adott. A határozat az volt, hogy a magyarság követeli a maga közjogi alanyosságának, nemzeti egyéniségének az elismerését, s e kollektivitás alapján kívánja életét elrendezni az új államhelyzetben.

Ezen az elvi alapon a Magyar Nemzeti Szövetség két pártja kimondta az egymással való fúziót s így jött létre új alakulatként a Magyar Párt, amely ez-előtt tíz évvel, 1922. december 28-án tartotta az első közgyűlését. Az előzményekből kiolvasható, hogy a magyarságnak ez az egyetlen pártja a nemzetársadalmi szervezetet is átvette, s így csupán pártformációnak nem tekinthető. Többi annál Párt is, amikor a politikai képviselőkről kell gondoskodnia. De egyébként annak a Magyar Nemzeti Szövetségnek a természetes folytatója, amely a magyar kisebbség magára hagyott népéletét az ő maga

folytonos szervezésével fönntartja, élteti, s az önszervezés élettelvének a megvalósítására folytonosan képessé teszi.

Mint „párt“, a Magyar Párt tízéves; mint kisebbségi nemzetképviselő, úgy már idősebb. De pártként való tízéve alatt is mindig meg volt az az ereje, jelentősége és működési köre, amely egy egész népet foglalt magában, annak volt a megnyilatkoztatója, de annak volt a belső területe is. Népegyéniségként léphetett föl nemcsak a politikai küzdőterren, de akkor is, mikor a magyarság társadalmi, gazdasági és közművelődési kérdéseit önmagunkon belül rendeznünk kellett.

Mi különösen ebből az utóbbi szempontból tartjuk fontosnak a Magyar Pártot. Nem értékeljük alá politikai szereplését és hivatását se, sőt az állam felé egyetlen közvetítő módunknak és belemélyülő lehetőségünknek ezt a politikai tevékenységet tartjuk. Azonban társadalmi, gazdasági és közművelődési alakulatban még jelentősebbnek tartjuk, mert tulajdonképpen ez a belső egyéniség az, amit a politikai tevékenységnek meg kell védenie. A Magyar Pártnak e belső egyéniségét mi is minden joggyekezettel szolgálunk. Különösen abban az irányban akarunk éleveníteni, hogy keresztény szeretet, keresztény önzetlenség és áldozatkészség legyen közöttünk, s ezzel karoljuk fel kiváltságosan azoknak a sorsát, akik közöttünk a legszegényebbek, legküzdőbbek és legelhagyottabb életűek. Vigyünk ezeknek

De mégis van hiba a kréta körül

Írta: **Kayser Lajos**

Nádasdi Gyalokai Elemér pénzügyi főszámvévo, kiváló tisztviselő és jó családapa hírében állott X város társadalma előtt. Előző-könyvi uri modora rokonszenvesse tette őt a hivatalnok karban, épp úgy, mint a nagyközönségnél. Felesége, a szelidlelkű, bájos Nathália, jólnevelt leánya boldogult Tahí Adám törvényszéki bírónak, két kedves gyermekkel ajándékozta meg a lelkiismeretes, családjával nagyon törődő családfőt. Szórakozásaikban, vagy vendégeskedéseikben kimértek, beosztások voltak. Egy vigasságáról azonban nevezetes volt a főszámvévo, tudniillik az évente mindig megismétlődő legény-szilveszter-estéjéről.

Az év utolsó napján Gyalokai egész családjával ünnepélyesen elment mindig a hálaadó istentiszteletre a templomba. Ennek végeztével a templomajtóban a család megoszlott. Neje, a két gyermekkel elment özvegy Tahí Adámné mamájához, ahol az estét és az éjjelt töltötték s csak reggel jöttek haza, hogy semmiképpen sem zavarják Gyalokai uram saját házában rendezett szilveszterestjét. Kati szakácsné egy előzetes családi tanácskozás alapján elkészítette a vacsorát, amelyre Gyalokai uram hivatalnok-kollégái, részint agglégények, nőtlen fiatalok, de még egy pár családos, más branschbeli jó gyomrász férfiú is kompariált.

Vagy tizenketten fogyasztották a borlevest, malacpecsenyét és más ételeket, amelyek sorozatát a hajnalban előkerülő káposztaleves zárta be. Némelyek kártyáztak, mások énekeltek, zongora mellett, majd ad hoc költött vicces verseket szavaltak, szóval egy harmónikus, soha nem csökkenő hangulat, józanság jegyében. A jó férjnek ezt a passzióját nagy örömmel szolgáltatta a szerető életárs és boldog volt másnap, midőn az éjjeli fáradalmakat kipihent társaság eljött gratulálni és elragadtatással beszéltek a jótárasról és a jó mulatásról.

De nincsen ember hiba nélkül. A minden vonatkozásban mértékét megütő Gyalokai uramnak is volt egy gyengéje. A szivar. Nemcsak a szivar, hanem a jó szivar, mondhatni csak a legfinomabb szivar. Havanna-szivar a leghíresebb gyárakból. Minden költsékezésük harmonizált jövedelmükkel, csak a szivar vált ki aránytalanságával a többi reális tételek közül.

A különben példás egyetértő házaspár között mindig nézeteltérést szült egy drága szivarküldeménynek a házhoz érkezése. Gyalokai uram, nejének minden észrevételét honorálta, a szivar kérdésében azonban hajhatalatlan volt.

Egy szilveszteri összejövetel előtt a mindent megkísérlő asszony felkérte a jóbarátok némelyikét, hogy ezen barátságos alkalommal szövetkezzenek és tapintatosan vegyék rá a különben kifogástalan férjet és családapát, hogy ő am szivjon szivarokat, de olcsóbbakat; mint amilyeneket a többi hivatalnokok szivnak és

amelyek nem tangálják olyannyira a férfi költségvetést.

Megtörtént az ígért. Tervszerűleg kiosztották a szerepeket és kinek-kinek a szivhezszóló argumentumokat, szóval cukorkákban terveztek beadni a havannaölő mérget.

Kedélyesen indult meg a vacsora, jött a rágyújtás. Elsőnek az öreg járásorvos hozta fel a havanna káros hatását az emberi szervezetre, egy pár szomorú példát sorolt fel jubilé-praxisából. Majd a járásbíró leadta, hogy ő is redukálta a hajdan költséges dohányzását, kiszámítván, hogy a redukció folytán megtakarításokat tudott eszközölni és épp oly jól izlettek az olcsó szivarok, mint a drágák. A többiek is kirohantak lassanként — egy-egy nagyobb pauzát tartva — nyomós argumentumaikkal. Gyalokai kellemetlenül kezdte magát érezni, különösen, midőn az agglégény főerdész azt merte bizonyítani, hogy ő — mint Gyalokai — gyermekeinek cipőit szivja el, amely cipők még most kicsinyek, de később leányai mezitláb lesznek kénytelenek járni, mert a havanna miatt nem fog telni nagyobb cipőkre.

Közlegett az éjféli. Gyalokai komorabb lett, nagyot elmélkedve a hallottak felett. Rágyújtott egy havannára és ünnepélyesen kijelentette, hogy az Ur ezen esztendejében ez az utolsó havanna, amit elszí. Ő az új esztendőben, de még a többi reá következő esztendőben, ha még az Isten élteti, sem havannát, sem más szivart nem fog szivni, hogy az ő becsületében ezentul ne gázolhasson senki. Oly

NI

S

ete

KIADÁS
GÉSZ-
100 LEI
KIADÁS

ény.
T.“

Nagyvárad
Carol 5.

Papini
nyvet. 100
összesen
ldtem.

apia

pirodalmi
Modern
rmeklap-
társaság,
háztartási
havonta
elhető és
Török
fiók 47.
ek.

eten
segít.

-ban

illandó

Közép-
sárhely:
56-58.
Püspöki-
Telefon:

No. 5.

vigasztalást a keresztény hit erejével s nyujtsunk nekik folytonos segítséget a nemzettestvéri szeretettel. Ilyen irányban a Magyar Párt életének az elmélyítése csak következetes folytatása annak,

amit tíz évvel ezelőtt, sőt még korábban a magyarság életosztóne megkezdett, mikor a pártot és a korábbi nemzetalakulatokat létrehozta. Isten nevében a szegény magyarokért előre, csak előre!

Jugoszlávia Albánia függetlenségét félti

— Uj ellenségeskedő gyanúsítások Olaszország ellen —

Belgrádból jelentik: Politikai körökben, de a lakosság körében is élénk feltűnést keltettek azok a legutóbb elterjedt hírek, amely szerint Olaszország és Albánia között vámunió létesítésére vonatkozó tárgyalások folynak.

A híreszteléseket úgy Rómából, mint Tiránából erősen cáfolják. Belgrádban azonban nem adnak hitelt ezeknek a cáfolatoknak. A szerb lapok hangoztatják, hogy Olaszország meg akarja vetni lábát a Balkánon, miáltal veszélyeztetni annak biztonságát. Jugoszlávia számára elviselhetetlen veszedelmet rejt magá-

ban az olasz-albán vámunió, minthogy — szerintük — az egyet jelent Albániának Olaszország által történő elnyomásával. Már pedig Albánia függetlensége nemzetközi érdek és a Balkán egységének és biztonságának előfeltétele.

Az olasz lapok ezzel szemben rámutatnak arra, hogy annakidején, amikor Szerbia megszállva és elnyomás alatt tartotta Albániát, nem jutott eszébe szerb sajtónak, hogy nemzetközi és balkáni érdekek tekintse Albánia függetlenségét.

Egyedüli út a világválság megoldásához

Keynes professzor ötezermillió aranydollárral akarja elárasztani Európát

Keynes, cambridgei egyetemi professzor volt az, aki a békeszerződések tervezése idején az angol kormány pénzügyi szakértője volt a tárgyalásokon. Nem hallgatták meg, mire lemondott a szakértői tisztségről. Együttal feltűnést keltő könyvekben megírta, hogy a békeszerződések milyen csődbe viszik majd az egész világot. Most ugyanez a Keynes, aki megszólal.

Londonból jelentik: Pénzügyi körökben nagy érdeklődéssel kísérik Keynes tanárnak, a hírneves pénzügyi szakértőnek a világgazdasági válság megoldására irányuló javaslatát.

Keynes azt ajánlja, hogy bocsásson ki a bázeli nemzetközi fizetések bankja, vagy egy ujonnan alakítandó nemzetközi pénztintézet 5 milliárd dolláros aranybizonylatokat. Ezeket arányos kvóta szerint felosztanák a világ jegybankjai között s ezzel szaporítanák a nemzeti ban-

kok aranyfedezetét. A megszorított aranyfedezet alapján aztán minden érdekelt állam teljes értékű új bankókat bocsáthatna ki s ezzel infláció nélkül megszoríthatná a pénzforgalmat. Ilymódon az egyes kormányok egy évre megszabadulnának a deficittől, ami nagyban hozzájárulna a világgazdasági élet feljavításához.

Keynes szerint ez az egyedüli út a világválság megoldása felé.

SÍ és korcsolya-felszerelések!
Lerakati
Schuster Emil sportüzletben
Cluj. Arjegyzék ingyen!

határozottan és erősen, de higgadtan jelentette ki, hogy a vendégek kezdtek bántódni, hogy miért is támadták ily pergőüzben jó házigazdájukat. Kezdték deprekálni, hogy nem azt célozták, hogy ne szivjon. Szivjon, csak a kedve szerinti jó világos, petyyes, jobbmárkájú honi szivarokat, hisz abbéli kiadásai ezer pengőre rugnak.

— Szót se többet, — zárta be kedélyesen a vitát Gyalokai. — Nem fogok ezentúl dohányozni, punktum. Az ezer pengőm megmarad és most vigadjunk tovább, nemsokára jön a káposztaleves.

Azt jóízűen elköltvén a vendégek, úgy a házigazdának, mint egymásnak boldog újévet kívánva, elszéledtek.

Hazamenet szemrehányást tettek egymásnak a kemény intelmokért. Az öreg járásorvos nagyon helytelenítette, hogy a főerdész a gyerekeipót hozta elő. Ez keserítette el a lelkiismeretes családapát és készítette ezen terhes nyilatkozatra. A főerdész azzal válaszolt, hogy a vadat nem szódafröccsel, hanem golyóval kell leteríteni, a többi mind vérszegény érv volt. Az alszámvevő azzal nyugtatta meg a társaságot, hogy Gyalokai alszik egyet ezen fogadására és holnap vacsora után íróasztalánál, ahol dolgozni szokott, rá fog gyújtani egy havannára, nem képes ő erről leszokni. A tornatanár indiványozta, hogy amint megalakult a lebeszélő társulat, alakuljon úgy intim körben egy ellenőrző társulat is és figyeljék meg, nem-e sziv mégis fitokban Elemér barátunk? Ez könnyen lehetséges. A hivataltárs a hivatal-

ban, a sétálópajtások a hivatalon kívül, a feleség otthon figyelheti meg. Különbén a havannának oly erős szaga van, hogy az mindig elárulja magát, még ha nyomban szellőztetnek is.

Újév napján, a gratulálás alkalmával Gyalokainé köszönetet sugott a megbizottaknak, úgymond, észrevette a tegnapi rábeszélést, mert Elemér még ma nem gyújtott rá.

Az ellenőrző bizottság résen volt. Minden időben, amelyet ő házon kívül töltött, egymást váltották fel az ellenőrök. Sőt tudakozódtak az asszonytól is, aki csodálkozva vallotta, hogy odahaza sem szivarozik a férje.

Lemorzsolódott az év, meg lettek hívva a szokásos szilveszteri vendégek, a lakoma véget ért, a vendégek rágyújtottak. Gyalokai csak kínálta a szivarokat, tüzet is szolgáltat, de ő nem gyújtott rá. A vigasság során a kedélyes, egyenes beszédű főerdész meg merte kockáztatni a kérdést:

— Édes Elemér barátunk, mindig hittünk szavadnak, mondd meg igazán: az elmúlt évben komolyan sohase gyújtottál rá, nem dohányoztál, nem volt-e mégis valami hiba a kréta körül?

— Az elmúlt évben valóban egyetlen egyszer sem gyújtottam rá, — válaszolt a házigazda, — de mégis van hiba a kréta körül.

Mindannyian felfülekelt: Nos?!

— Ezen évben is — folytatta Gyalokai — éppen úgy éltém mint tavaly. Ma azonban kikerestem minden fiókomat, minden pénztárcámot, de az ezer pengőt nem találtam sehol. Ezt magyarázzátok meg nekem, híres argumentálók!

Az öreg mór, aki megtette a kötelességét

Berlinből jelentik: A 82 éves Litzmann tábornok, aki nemzeti szocialista programmal birodalomgyűlési képviselő volt, most szerdán lemondott mandátumáról. Az öreg tábornok volt a birodalmi gyűlés legidősebb képviselője, s mint ilyen a december 6-iki birodalmi gyűlésen a korelnöki tisztséget is betöltötte. Ilyen minőségben feltűnően vehemens beszédet mondott Hindenburg birodalmi elnök ellen.

A nemzeti szocialisták különben is azért léptették fel az ősz tábornokot, hogy a korelnöki tisztséget betöltse, nehogy ismét a valamivel fiatalabb, kommunista Zetkin Klára kerüljön az elnöki székbe. Zetkin is, annakidején az elnöki székből valóságos agitációs beszédeket mondott a kommunizmus mellett.

Ghandi életfogytiglani éhezésbe akar kezdeni

Londonból jelentik: Egész India szemé ma Ghandi börtöne felé irányul, ahol az indiai nemzeti mozgalom vezére hivatásos tanácskozást folytat. A hívek lebeszélni akarják a vezért arról a tervéről, hogy január elsején ismét éhségstrájkba akar kezdeni, de most már ezt életfogytiglan akarja folytatni. Ghandi elhatározásának az oka az, hogy mult évi éhezésével nem sikerült kikényszerítenie a páriák (a legszegényebb néposztály) teljes egyenjogúsítását, s így milliók hiányzanak az India függetlenségéért harcolók sorából.

A bécsi biboros-hercegek látogatásai Magyarországon. Esztergomból jelentik: Innitzer Tivadar dr., bécsi biboros-hercegek szerdán késő este Serédi Justinian hercegprímás meglátogatására Weinbacher dr. titkár kíséretében Esztergomba érkezett. A hercegek ezután Fetscher Antal győri és Mikes gróf szombathelyi megyéspüspököket látogatja meg.

Éhinség Columbiában. Budapestről jelentik: Oláh Zoltán belistás MAV-tisztviselő néhány évvel ezelőtt, miután nem tudott elhelyezkedni, kivándorolt Columbiába. Elele soráról most hosszabb levélben számol be a Nemzeti Ujságnak. Levelének minden sorából a honvágy fűnik ki. Elkeseredetten panaszkodik, hogy Columbiában is igen nagy a munkanélküliség s a lakosság valósággal éheznek. A munkabérek olyan alacsonyak, hogy a legszerényebb megélhetést sem biztosítják. Az állam a telepéseket nem támogatja s a lakosság a pénzkeresésnek legfantasztikusabb módjait eszeli ki. Oláh most el akarja hagyni Columbiát s gyalogszerrel szándékozik a Purumayo folyó mellett eljutni az Amazonas felé. Peru és Columbia lakossága rengeteg aranytárgyat ajándékozik a háború viselésére s a papok is tömegesen ajánlják fel az aranykelyheket és a drága templomi tárgyakat.

Legszebb, legjobb újévi ajándék nőknek

a dr. Szentpéteri Lajosné által írt és idáig már negyedik kiadásban megjelent az *En Szakácskönyvem* című szakácsművészeti könyv 1000 legjobb recepttel, a legjobb ételek összeállításával a háziasan leírt szakácsművészet termékeinek ismertetésével tartalmazza és ezenkívül sok tanulságos dolgokat. Nőknek e jó könyv kincsét érő ajándék. Diszkótesben 150 lei, fűzve 125 lei. Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Bukás előtt az új francia kormány Az ötezermillió bankó kibocsátását sokallja a szenátus

Párizsból jelentik: A szenátus pénzügyi bizottsága a kincstári jegyek kibocsátására vonatkozó javaslatot csak azzal a módosító indítvánnyal fogadta el, hogy a kibocsátási összeg 5 milliárd helyett csak 2 milliárd legyen. A parlamenti körökben aggodalommal néznek a további kibontakozás elé. Könnyen megtörténhetik, hogy még a csütörtöki nap folyamán megbukik a kormány. Az alsóházban követelt mód szerint kénytelen lesz felvetni a bizalmi kérdést, ha ragaszkodik ahhoz, hogy a kibocsátandó kincstári jegyek összege 5 milliárd legyen.

Kultúrharc és egyéb háború Újabb tábornoki tanácskozás Belgrádban

Belgrádból jelentik: A király elnöklété alatt álló szabadkőműves páholy vezetősége szerdán röpiratot adott ki, amelyben összefoglalja a délszláv elemek kötelességeit. Legfőbb feladatukul tüzi ki a nemzeti egység keresztülvitelét minden rendelkezésre álló eszközzel. Ki kell irtani a vallásaitást az összes iskolákból — rendelkezik tovább a röpirat, — kisajátítani az egyházi vagyontokat és a legkíméletlenebb kulturharcot indítani a katolikus egyház és klerus ellen, amely utjában áll a pánszláv eszme megvalósításának.

(Róma). A *Giornale d'Italia* tudósítója jelenté Belgrádból, hogy ottani politikai körökben a kisantantállamok vezérkari főnökeinek újabb konferenciájáról beszélnek, amely állítólag január 12-én lesz Belgrádban. Ennek a tanácskozásnak célja egyrészt a legutóbbi összefüggésben még nem egészen tisztázott közös katonai program végleges megfogalmazása, másrészt a már létrejött megegyezéseknek a határozatok kapcsán való kiegészítése, amelyek a kisantant külügyminisztereinek legutóbb Belgrádban tartott rendkívüli tanácskozásán jöttek létre. Az újabb katonai konferencia híre nagy feltűnést keltett.

Az öthatalmi konferencia ismét összeül

Londonból jelentik: Beavatott körök értesülése szerint MacDonald miniszterelnök és Sir J. Simon külügyminiszter diplomáciai tárgyalásokat kezdtek olyan irányban, hogy az öthatalmi konferenciát januárban Londonban ismét összehívják. A kisantant körében élénk a nyugtalanság, hogy ismét nélküle akarnak valami nagyon fontos kérdést elintézni.

Titulescu fontos tárgyalásokra Párizsba utazik. Bukarestből jelentik: Titulescu január negyedikén Párizsba utazik, ahol fontos tanácskozásai lesznek, Romániát közlő érdeklő nemzetközi kérdésekről.

Vidrihín kinevezése. Bukarestből jelentik: Vidrihínt a kataszteri igazgatóság melletti szakbizottság tagjának és alelnökének nevezték ki.

A posta újról ajándéka. Bukarestből jelentik: A posta vezérigazgatóság engedélyezte, hogy december 22 és január 8. között ötven százalékos kedvezménytel legyenek feladhatók a szerencsekívánó táviratok. Ezek mentesülnek az ünnepnap pót díj és a minimális taxa kikötése alól is.

ZÜRICH ZÁRLAT: Páris 2028 és fél, London 1726, Newyork 519 háromnegyed, Bruxelles 7215, Milánó 2662, Madrid 4242, Amsterdam 208 hétnyolcad, Berlin 12380, Wien —, Szófia 376, Prága 1536, Varsó —, Budapest —, Belgrád 705, Bukarest 308 és fél.

A tordai tanácsban a Magyar Párt tagjai erélyesen megvédték a magyar nyelv jogát

— A román jogászok csatlakoztak a magyar állásponthoz —

Torda. Saját tud. A belügyminiszter rendeletével jogaiba visszahelyezett tordai rendes választott városi tanács (a primár-választás meg van felelve) Muresan Jorián gör. kel. főesperes korelnök elnökletével közgyűlést tartott. A gyűlésen a magyar tanács tagok teljes számban vettek részt. Az egyik tárgysorozati pont a községi taxa-bizottság megalakítása volt, amelynél a magyar nyelvnek a tanácsi közgyűlésen való használati joga felett hirtelen heves vita tört ki. Ezt azonban leszerelte és elenyészítette a magyarpárti dr. Vertán Endre ügyvéd, alpolgármester nagyhatalmi keltő, energikus és önérzetes felszólalása, aki az összes magyar tanács tagok nevében nagy tapstól kísérve jelentette ki, hogy a magyar tanács tagok a közgyűléseken teljes joggal használták eddig is és használják ezután is anyanyelvüket és etekintetben semmi gátlást, vagy korlátozást

el nem tünnek, mert ezt a jogukat az állam törvényei, alkotmánya, a gyulafehérvári törvényre vált határozatok s a nemzetközi szerződések biztosítják.

— Még vita tárgyává sem tehető tehát — folytatta dr. Vertán — ez a kétségtelen jog, amelyet a legkevésbé is megcsorbítani nem engednek. Magyar nyelven fognak tehát a gyűléseken ezután is beszélni, mert ez elemi jog és nem pártoktól függő kegy és ezzel a joggal ezután is mindig élni fognak.

Román részről hasonló értelemben, helyesleg szólaltak fel dr. Gentin Juliu primar és dr. Biji Gligore áll. főgimn. tanár s ezután az elnök higgadt és bölcs nyilatkozata is megpecsételte a magyar nyelv jogának érintetlenségét a városi tanács gyűlésein s ezzel a közgyűlés menete ismét nyugodt tempót öltött.

Izgalmas bizonytalanság az osztrákok százmillió kölcsöne körül

— A francia kormány nem teszi bizalmi kérdéssé a megszavazást —

Ausztria a nagyhatalmak által megszavazott százmillió kölcsöntől várja a maga belső állapotainak a helyrehozatalát. A lausannei jegyzőkönyv, amely a kölcsöntervezetet tartalmazza, tudvalevően csak akkor léphet életbe, ha legkésőbb ez év december 31-ig, vagyis szombaton éjjelig legalább három nagyhatalom ratifikálja, azonkívül pedig Ausztria is. Az osztrák ratifikáció már régebben megtörtént s kedden megérkezett a Népszövetség főtáskari hivatalába az olasz kormány jegyzéke is, melyben Mussolini közli, hogy Olaszország ratifikálta a lausannei jegyzőkönyvet. Az angol parlament már szintén elhatározta a ratifikálást. A döntés most a francia kamara kezében van, melynek még szombatiig döntenie kell, hozzájárul-e a ratifikáláshoz, vagy sem.

Bécsből jelentik: Abban az esetben, ha a francia törvényhozás még ebben az esztendő-

ben megerősíti a lausannei kölcsön jegyzőkönyvét, Franciaország 40-50 aranschillinget ad Ausztriának s további 50 millióért maga is jótáll azzal a feltétellel, hogy ezzel Ausztria beváltja aranyra az 1930. évi januári kölcsön szelvényeit. Ennek a beváltáshoz 11 millió schilling szükséges.

Párizsban a francia kamara külügyi bizottsága szerdán tárgyalta a kölcsönjegyzőkönyv ügyét és bizonyos politikai és diplomáciai fenntartással hozzájárult a ratifikáláshoz. A parlament egyes pártcsoportjának hangulatából ítélve, az osztrák kölcsön-javaslatnak nagy az ellenzéke.

A szenátus folyosóján Paul Boncour miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány ugyan mindent el fog követni, hogy a javaslatot elfogadtassa, de ezzel kapcsolatban valószínűleg nem veti fel a bizalmi kérdést.

Kielégítő eredménnyel végződtek a Népszövetség pénzügyi bizottságával folytatott tárgyalások

A népszövetségi pénzügyi szakértőknek csak tanácsadási joguk lesz, A leépített tisztviselőket más munkaalkalomhoz juttatják.

Bukarest. Saját tud. Lugojanu iparügyi miniszter Genfből Párizsba érkezett, ahol számos jelentős megbeszélés volt. Lugojanu ma audiencián jelenik meg a francia iparügyi miniszternél, majd Bukarestbe utazik, ahova december 31-én éjjel fog megérkezni. Itt új utasításokat vesz át és négy-öt nap elmúltával ismét visszatér Párizsba. Egyébként ma újabb jelentést küldött Lugojanu, amelyből kiderül, hogy a tárgyalások, amelyeket a Népszövetség pénzügyi bizottságának tagjaival folytatott, kielégítő eredménnyel végződtek. A Népszövetség pénzügyi köréi elvben hozzájárultak ahhoz, hogy a külföldi szakértőknek, akik az ország-

ba fognak jönni, csupán tanácsadási joguk legyen.

A tárgyalások eredményei elé annál több reménnyel néz a kormány, mert Madgearu pénzügyi törvényeivel teljesültek a külföldi szakértőknek a romániai pénzügyek ujjaszervezésére vonatkozó kívánságai, egynek, az államháztartás egyszerűsítésének kivételével. A kormány legfőbb gondját most ez egyszerűsítés keresztülvitele képezi, s az Madgearu szerint az 1933. évi költségvetésben meg is valósul és pedig lehetőleg olyan formában, hogy a leépítésre ítélt tisztviselők valami más munkaalkalomhoz jussanak.

ARANY
is csak akkor érték, ha van hozzá jó
egészség.

Az Igmándi víz használati utasítással mindenütt kapható!

Hasznos tudni,

hogy a deris hangulat, a jó közérzés mindig a gyomor és belek hifogástalan működésétől függ.

Szorulásban szenvedőknek,
emésztési hiányoknál pedig

Schmidthauer Igmándi
természetes

keserűvíze válik be a legjobban.

TÁRSADALMI ÉLET

Jubileumi díszelőadás Bihardiószezen

A bihardiószezi egyesületek a hálás közönséggel karöltve, felemelő ünnepség keretében ünnepelte Szegedy Lászlót, aki 25 éven keresztül önzetlennül, fáradságot nem kímélve dolgozott a magyar műkedvelők táborában. Diószeg közönsége a meleg hála megnyilvánulását adta akkor, amikor december hó 25. 26-án, mindkét este „A Noszty fiú esete Tóth Marival” című 4 felvonásos vígjátékban Szegedy Lászlót 25 éves fáradságos munkájáért ünnepelte. A jubiléum a Noszty Feri szerepében, mint mindig, úgy most is bravurosán játszott. Az előadáson egész Bihardiószeg közönsége részt vett, akik mindkét este lelkesen tapsolták az ünnepeltet. Műsor előtt az összes egyesületek méltatták Szegedy László 25 évre szóló érdemeit. Elsőnek Fias Kálmán református lelkész ünnepi beszéd keretében méltatta a jubiléum érdemeit és az összes egyesületek és Diószeg közönsége nevében a szónok egy díszleklapot és egy 6 személyes evőszéköt nyújtott át emlékül. A római katolikus egyház nevében Nemes István plébános méltatta az ünnepelt érdemeit, aki mindenkor kész volt a katolikus ügyekért harcolni és szerepet vállalni, ha őt hívták. Ezután az Ipartestület nevében: Bolyák József testületi elnök, a Gazdakör nevében: Tasy János pénztárnok, a Református Enekkar nevében Bodnár Sándor jegyző és a műkedvelő gárda nevében Roxin Ferenc római katolikus kántortanító mondottak méltató beszédeket és a műkedvelő gárda nevében Roxin egy ezüst babékoszorút nyújtott át az ünnepeltnek. Az üdvözlések elhangzása után Szegedy László meghatóan köszöntötte meg az iránta tanúsított ragaszkodást és a hálásnak e gyönyörű keretekben való megnyilvánulását.

A NAGYBANYAI LEÁNYOK MÁRIA KONGREGÁCIÓJA jólsikerült „Immakulata-ünnepélyt” rendezett a Katolikus Otthonban. A program egyik kiemelkedő pontja Strib Ferenc, a kongregáció lelkes prézisének gondolatokban gazdag ünnepi beszéde volt. Ugyancsak e diszgyűlésen a katolikus sajtóról nagy értékes előadást tartott Scholz Klára egyházközségi testvér. A „Találkozás” című kongregációs életképet, amelyet P. A. helybeli kongreganista írt, kedvesen adták elő Habina Ilona, Pongrácz Kató, Novák Adél és Poliesek Mária. A Miorita-rend énekkarának éneke után P. Karácsonyi István o. conv. „Szeplőtelenhez” című versét szavalta Bocsa Szidonia. Ugyancsak e kongregáció karácsonyfaünnepélyt is rendezett a szegény iskolásgyermekek számára. E Karitás munkában Strib Ferenc prézes és Berényi Gizella kongr. prefektájának buzgó vezetése mellett részt vett minden egyes kongreganista, varrtak, kéregettek. Munkájuknak eredménye az, hogy 12.000 lei értékű kis cipőt és meleg ruhát osztottak ki a karácsonyfa alatt.

SZERETETADOMÁNY A SZATMARI UNIO VAGONGYÁRBAN. Saját tud. Szombaton délelben a gyár óriási gépházában felállított karácsonyfa alatt kétszáz gyermek közt száz pár cipőt és száz darab kabátot osztott szét az Unió Vagongyár igazgatósága. A kiosztáson részt vett a gyár igazgatósági kara és a város polgármestere dr. Demian Titus.

Megjelent a praktikus román-magyar nyelvű

Házberkönyvecske,

3 évre szól, a házakra vonatkozó összes tudnivalókkal, (bérleti törvények, városi szabályrendeletek, adók, illetékek, városi taxák stb. ismertetésével) három évre szóló nyugtákkal. Ara 10 L.

Ugyanott házirend is kapható kifüggetnyelvű geszthető nagy alakban, ára 5 lei. Mindkettő érvényes minden városban. Kapható:

az Erdélyi Lapok könyvosztályában.

A TEMESVARI KATOLIKUS NÖEGYLET KULTURDÉLUTANJA. Temesvár. Saját tud. A Katolikus Nöegylet nagyarányú kulturdélutánt rendezett karácsony másodnapján a Tisztikaszínó nagytermében. A nagyszámú, előkelő közönség sorában megjelent Pacha Ágoston dr. megyéspüspök is a káptalan számos tagjával. A délután kimagasló eseménye Siebig Frigyes pápai kamarás, lippei plébános nagyarányú előadása volt, amelyben a hivatott szónok *A ma emberéről* beszélt, aki márcsak a kétségbeesésben, prostitúcióban, öngyilkosságban talál kiutat. Pedig a ma emberének is nyílik igazi kiút: vissza az Istenhez. A művészi program során Fritz Paula énekszámai — Babaária a Hoffmann meséből stb. — hasonlóan Müller Vilma éneke, Dobrozemsky Mátyásné: zongorajátéka (Liszt és Chopin), Weisz Edit szólótánc, majd együttese Suba Ducival és Mezőfalvy Ducival, Kiss Károlyné szavalata és Goriantz Dóró eszlóművész előadása mind magas nivót értek el és mély benyomást, ünnepi hangulatot keltettek.

„EGY KIS SENKI” CSIKSZEREDÁBAN. Csikszereda. Saját tud. A csikszeredai Oltáregylet igen szép és elismerésreméltó működést fejt ki. Csak nemrég rendezett egy páratlan sikerű Szent Antal-estélyt Karda Gyuláné, Sarkadi Elekné, Imets Ákosné háziasszonyok rendezésében, amelyen először szerepelt dr. Nagy György orvos vezénylő alatt a szavaló kórus, máris újabb előadást hirdet. Január hetedikén előadják „Egy kis senki” című vígjátékot.

KARÁCSONY A ZSILVÖLGYI KATOLIKUS PLÉBÁNIÁKON. A zsilvölgyi római katolikus egyházközségek az idén is, mint minden évben, nagymennyiségű szeretetadományokat osztottak ki a szegény és ellátatlan családok között. Minden helységben, ahol katolikus egyházközségek vannak, az egyházközségek vezetői, a Nöegylet tagjaival és a többi katolikus egyesületekkel karöltve munkálkodtak azon, hogy a szeretet ünnepén a szegényeknek ruhát és ételmezt osszanak szét. A karácsonyi segélykiosztás alkalmával több százra rug azoknak a száma, akiket a zsilvölgyi katolikus egyházközsége élelemmel és ruhával elláttak. Itt említjük meg, hogy a Zsil-völgyében a Principele Mircea nevű anya- és csecsemővédő egyesület is több, mint ezer gyermeknek és szegénynek adott ruhát, cipőt és kenyert a karácsonyi ünnepek alkalmából. Egyedül Petrozsényben hatszáz gyermek, övezge és árva kapott meleg ruhát és cipőt, valamint kalácsot a Principele Mirceától. A petroszényi Mircea elnöknője Timoc Tiberiu főigazgatóné, aki fáradságtalan munkával dolgozott azon, hogy egyetlen szegény gyermek se maradjon ruha és kenyér nélkül karácsony ünnepén.

TOMBOLO SIKER JEGYÉBEN ZAJLOTT LE A PETROZSÉNYI UNITÁRIUS EGYHÁZKÖZSÉG KARÁCSONYI MŰVÉSZESTÉLYE. A petroszényi unitárius egyházközség karácsony első napján jól sikerült művészestélyt rendezett, amelynek fénypontjai Egy Ghisa országosan ismert aradi táncművész nagysikerű táncszámai voltak. Az ünnepi beszédet Weress Béla unitárius lelkész tartotta, aki magas szárnyalású beszéd keretében vázolta a szeretet ünnepének jelentőségét. Külön érdekessége volt a művésztnek az ifjú Gál hegedűművész szereplése, aki hatalmas tapsot kapott megérdemelt hegedűszámáért. A művészet konferansza a csöpp kis Grün Iby volt, aki szellemes konferansza mellett egy énekszámával kapott rengeteg tapsot.

A SZÉKELYUDVARELYI OLTÁREGYESÜLET SZOCIÁLIS SZAKOSZTÁLYA a kórházban levő betegeknek és a városi szegényeknek (440 kapott ruhaneműt vagy ételmezt), majd a törvényszék börtönében levő raboknak adott szeretetadományokat. Mindhárom helyen az Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló leányiskola növendékei adtak elő kedves, karácsonyi vonatkozású számokból álló programot. Szombat délután a Legényegylet helyiségében kávé vagy tehat kaptak egy-egy szelet kalácsal a szegények. Az egylet helyisége előtt a piacon pedig egy nagy karácsonyfát állítottak fel, amelyet csak az éjfélű mise után oltottak el. Mindhárom helyen Pál István prelátus-plébános mondott rövid, de meglátó bevezető beszédet.

ZALATNÁN, karácsony másodnapján az iskolás gyermekek előadták a „Mit adjunk a Jézuskának?” c. háromfelvonásos karácsonyi darabot közel 50 szereplővel. A minden tekintetben jól és kedvesen sikerült est a zeneszerző plébános színpadi hozzáértését és nagy gyermekszeretetét s az agilis oltáregyesületi elnök Szarcz Menyhért négybuzgóságát igazolja. Előadás után hatvan szentesesomag, ruha, fehérenemű és meséskönyv került kiosztásra.

A SZATMARI KARITÁSZ EGYLET TEÁJA. A Karitás vezetősége fáradságot nem ismerve, hűfőn este, karácsony másodnapján a Pannónia kávéházban teaestélyt rendezett. A teaestélyen Szatmár társadalmi nagyszámú jelent meg. A teaestély tekintélyes jövedelmét a Karitás szegényei közt osztják szét.

KARÁCSONYI MEGAJÁNDÉKOZÁSOK LUGOSON. A lugosi római katolikus egyletek az idén a szegénység növekedésével a karácsonyi megajándékozást is fokozottabb mértékben eszközölték. A Szociális Missió Szervezet Mikulás napján és az azt követő napokon Kolping-fiukkal és iskolás gyermekekkel gyűjtést eszközölt a szegények részére, szekerekkel járván be a várost. A hívek nagyobb részt megértették az idők szavát és fát, ruhaneműt és ételmezt adtak a karszalagos fűrgő gyermekek kosaraiba. Az adományokat aztán karácsonyfa ünnepéllal osztották ki az arra rászorultaknak. 44 szegény á 100 kg. fát kapott. Ételmezt, új és használt ruhaneműt kapott 81 család illetve felnőttek, ezenkívül gyermekeknek kiosztott 180 szeretet-csomagot. A Mária Kongregáció külön megajándékozott ruhaneművel 24 iskolás gyermeket, a Leányklub 19-et. A Muschong-gyári római katolikus Nöegylet szép karácsonyi ünnep keretében ruhaneművel és szeretet-csomaggal ajándékozta meg a két gyártelep 304 gyermekét. A szegény családok és szegény gyermekek felkutatását Stritt Böske leányklubi ker. titkár végezte, aki öt hét alatt 340 környezettanulmányozást végzett, amellelt, hogy a Leányklubbal és az egyik gyári gyermekcsoporttal is rendszeresen foglalkozott.

SEGENY ISKOLÁSOK KARÁCSONYA. A váradujvárosi szegény iskolás gyermekek is érezték a kis Jézus szeretetének melegét, mert a mai szűk viszonyokhoz mérten bő adományokban részesültek. December 23-án osztotta ki dr. Lestyán Endre plébános a karácsonyi ajándékokat: 60 pár cipőt és ugyanannyi öltözet ruhát. A felruházáshoz pénzbeli adományaikkal hozzájárultak: Fiedler István megyéspüspök 1000, Gresinczky Antal 500, Imrik S. Zoltán 100, dr. Schriffert Béla 500, Z. 100, Szathmáry Józsefné 500, Veiszlovits Lajos 500, Andrányi Károly és Fiai 500, Szontágh Gusztáv 500, Kuchta Endréné 500, Szabó Jolán 500, Agrár Bank 200, Credit Román 100, Magyar Általános Hitelbank 200, Erdélyi Bank 200, Egyesült Bank 100, Biharmegyei Takarékpénztár 200, Industria Bank 100, Egyesült román püspökség 100, R. M. 500, La Roche és Darvas 200, Népszövetségi Hitelintézet 200, Váradujvárosi Áruaktár 50, Városi Vasút 100, Városi Villamosmű 100, Polgárok Mária Kongregációja 500, V. Z. 500, özv. Nagy Istvánné 500, özv. Schmidt Józsefné 500, özv. Harmathy Károlyné 100, Pozdorec család 100 leivel és a Carmen cipőgyár hat pár cipővel. A kegyes adakozóknak ezután is leghálásabb köszönetet mond a váradujvárosi római katolikus plébánia hivatal.

MAGYAR Úriasszonyok Lapja

Legszebb kivitelű szépirodalmi és művészeti folyóirat. Modern kézimunka, divat és gyermeklap-melléklettel. Színház, társaság, zene, kozmetika és háztartási rovatokkal. Megjelenik havonta háromszor. — Megrendelhető és mutatványszámot küld **Török János** Oradea, postafiók 47. Viszonteladók kerestetnek.

Mire kötelezte magát Románia Olaszországgal szemben?

Politikai polémikák az olasz kölcsön körül

Averescuék kétszázmillió líras kölcsöne. Mivel menti magát Madgearu?

Bukarest. Saját tud. Napok óta heves polémia folyik a bukaresti sajtóban *Madgearu*-nak, a szenátus egyik legutóbbi ülésén tett nyilatkozata körül, amelyben élesen bírálta az Averescu-kormány által kötött olasz kölcsönt. *Madgearu* ezt a kijelentését belpolitikai harc eszközüül szánta, tekintettel arra, hogy az Averescu-kormány pénzügyi államtitkárja, *Manoilescu* Mihály volt, aki jelenleg a Kereskedelmi Kamarák szenátora és minden alkalmat felhasznál arra, hogy a gazdasági politikában közte és *Madgearu* között régóta fennforgó felfogásbeli ellentéteket kihangsúlyozza.

A pénzügyminiszter azonban a *Manoilescu* ellen intézett támadásban szokott szenvedélyességével olyan kifejezésekre ragadtatta magát, amelyek két olasz államférfiura, *Volpi* grófra és *Ruspoli* hercegre, sőt magára az olasz kormányra nem voltak éppen hízelgők. Az így előállított kényes helyzetet azután a bukaresti sajtóban szokásos kíméletlenséggel használták ki az ellenzéki lapok, és azzal a váddal illetik *Madgearu*-t, hogy nyilatkozatával hozzájárult az úgy sem túlságosan barátságos román-olasz viszony rosszabbításához.

Magának *Manoilescu*-nak is megjelent egy ilyen értelmű cikke, amelyre a ma reggeli lapokban hosszú levél formájában válaszol *Madgearu*.

— Hamis az a beállítás, — mondja, — hogy én megsértettem volna előkelő olasz személyiségeket! Hiszen beszédemben határozottan mondtam, hogy ezzel nem akarom megsérteni sem *Volpi* grófot, sem *Ruspoli* herceget. *Volpi* grófnak, mint pénzügyminiszternek kötelessége volt védenie minden olasz alattvalónak pénzügyi érdekét. *Ruspoli* hercegnek pedig joga volt saját, személyes érdekeinek megfelelően járni el; de az a mód, ahogy Ön, *Manoilescu* úr akkor Románia érdekeit képviselte, a lehető legszörnyesebb.

Majd levele végén ezt írja *Madgearu*.

— Kétségtelen, hogy *Mussolini* kormányának annakidején a legnagyobb jóakarattal tanúsította Románia iránt, de tény az is, hogy az Averescu-kormány 200 millió líras kölcsönt kötött, anélkül, hogy az akkori pénzügyminiszter meg tudta volna mondani a parlamentben, mi célból köti azt? Ellenben kötelezte magát a román kormány arra, hogy 150 millió líra értékben tesz megrendeléseket az olasz iparnál s emellett a petróleumvidéken jelentős területeket engedett át. Ezek után csak gratulálhatunk *Volpi* grófnak és

Ruspoli hercegnek, annál jobban el kell azonban ítélnünk a volt román pénzügyi államtitkár magatartását.

Igy ír *Madgearu*. Mentegetődzései elenére is kétségtelen azonban, hogy szenátusi nyilatkozata rendkívül rossz benyomást tett Rómában.

Miért halasztották el a római román iskola felavatását?

Az *Indreptarea* egyenesen annak tudja be, hogy a római román iskola felavató ünnepsége, ami január 9-ére volt kitűzve, későbbi időre — valószínűleg január 20-ra — halasztódott, mert *Mussolini* el van foglalva. A kultuszminisztériumban ennek azt a magyarázatát adják, hogy a román tanintézet felavatásának ünnepe rendezés-technikai okokból maradt el, amiért *Gusti* miniszter el is halasztotta

A bolgár kormányválság véres fejleményei

A macedon forradalmárok veszélyeztetik az ország belső rendjét

Tegnap már jelentettük, hogy Bulgáriában súlyos kormányválság tört ki, amelynek megoldása hosszas lefolyású lesz. Rejtélyes és bonyolult összefüggésben van a kitört kormányválság a macedoniai felszabadulási törekvésekkel, amelyek tudvalevőleg Bulgáriától várnak támogatást, mint a macedoniai néptörzsek legközelebbi néprokonságától. A macedonok türelmetlenebb és mérsékeltebb frakciója a bolgár kormányválság megoldásától a maga helyzetére nézve is más-más kialakulást vár és sürget. A nézetkülönbség azonban most már vért és halottat is kiván, mint azt alábbi távirataink jelzik.

(Szófia.) Muzanov miniszterelnök szerdán délelőtt beadta egész kormánya lemondását. A király a lemondást elfogadta és egyuttal megbízta a lemondott miniszterelnököt az ügyek ideiglenes továbbvitelével. A kormányválság megoldása céljából még a délelőtti folyamán magához kérte Malinoffot, a lemondott kormány külügyminiszterét, a szobranje elnököt.

Mialatt a palotában a tanácskozások folytak, a palota előtt két macedon szervezet között uccai harc ütött ki. A Mihailov-féle és a Sandanov-féle csoport ütközött meg egymással. A Mihailov-féle

tervezett olaszországi útját. Minden nap várják *Mussolini* sürgönyét, amely jelezni fogja, hogy a római román ünnepély mikor lesz összehelyeztethető az olasz kormányelnök munkaprogramjával?

Az olasz kormány hajlandó megszüntetni a gazdasági blokádot

A román—olasz clearing-egyezmény tárgyalások meghiusulása következtében az olasz kormány még a karácsonyi ünnepek előtt rendeletet adott ki, amely mindazon összegeknek olasz lírában való blokkolását rendeli el, amely összegek román kereskedőket illetnek, Olaszországba szállított terményekért. Erre válaszul a román kormány minisztertanácsi határozattal elrendelte, hogy az Olaszország javára eszközendő kifizetésekre kompenzáció pénztári eljárás alkalmaztassék. Tegnap délután azonban sürgöny jött Rómából, amely szerint az olasz kormány hajlandó megszüntetni a blokádot és január hónap folyamán fogják kitapasztalni azokat az intézkedéseket, illetve megoldási módokat, melyeket a román-olasz bizottságok Bukarestben tárgyaltak.

E sürgönyi értesítés folytán valószínű, hogy a román kormány még a mai napon megváltoztatja az említett minisztertanácsi határozatot.

szervezet vezetője, a „Macedonia“ című lap főszerkesztője: Eftimov nagyobb kísérettel a királyi palota felé indult, hogy tájékozódjék a kormányválságból való kibontakozás fejleményeiről. A palota előtt nagyobb vadászruhás, fegyveres csoport várakozott, akik a Sandanov-féle szervezet tagjai voltak. Amint Eftimovot és kíséretét megpillantották, lekapták vállalkról fegyvereiket és a közeledőkre rálőttek. Eftimov azonnal sebesülten rogyott össze. Erre a főszerkesztő testőrei is tüzelni kezdtek, mire szabályszerű harc keletkezett. A csendőröknek csak fél óra múlva sikerült a lövöldözést lecsendesítenie, de ekkor már — az első jelentések szerint — hét halott és több súlyos sebesült feküdt a csata színhelyén.

Szófiából jelentik: A szerda délelőtti tüzharchoz egy későbbi jelentés még a következőket fűzi hozzá:

A királyi palota előtt lefolyt lövöldözést a palota ablakából maga Boris király is végignézte. A király a lövésnek zájára azonnal félbeszakította a kormányválság megoldására folytatott kihallgatásokat és az ablakhoz sietett, ahonnan egy percre sem mozdult el, amíg csak a harc véget nem ért, habár igen veszélyes volt a helyzete. A szomszédos hadügyminisztérium egyik szobájában súlyosan megsebesült egy fiatal hadnagy, aki az íróasztal mellett dolgozott s az ablakon át betévedt golyó a fején találta. Több golyó a királyi palota irányába röpült. Könnyen megtörténhetett volna, hogy az ablaknál álló király is megsebesüljön.

Egy menekülni igyekvő merénylőt utjában mintegy harminc főnyi ujságíró-csoport tartóztatta fel, amire a menekülő kézigránát rántott elő és az ujságírók közé dobta. A gránát szerencsére nem robbant fel, s így sebesülés nem történt. A merénylőt elfogták.

Boris király utasítására a kormány elhatározta, hogy a macedon zavargókkal szemben és a további vérengzések megakadályozására a legszigorúbb rendszabályokat lépteti életbe. A fővárosban még szerdán este nagyszabású razzia volt, amelynek során tömegesen tartóztatták le a macedon forradalmárokat.

Hivatalos jelentés szerint a délelőtti harcok két halottja és nyolc súlyos sebesültje van.

Az osztrákok elvileg hozzájárultak hogy Matuska Szilvesztert kiadják Magyarországnak

Budapestről jelentik: A pestvidéki törvényszék Marton-tanácsa már hosszú hónapokkal ezelőtt kiadatási eljárást indított *Matuska* Szilveszter, a biatorbágyi merénylő ügyében. A lapok ezzel kapcsolatban arról számolnak be, hogy az osztrák igazságügyminisztériumtól szerdán megérkezett a válasz, amely szerint Ausztria hajlandó *Matuska* Szilvesztert a magyar igazságügyi hatóságok rendelkezésére bocsátani, hogy a tárgyalást a biatorbágyi merénylő ügyében megtarthassa, de csak két feltétellel és pedig: ha *Matuskát* mindjárt a tárgyalás után visszakisérik Bécsbe, hogy büntetésének hátralevő részét kitöltse, továbbá, ha *Matuskát* akit osztrák területen fogtak el,

nem ítélik halálra a magyar igazságügyi hatóságok.

Ezzel kapcsolatban szerdán az esti órákban *Marton* Albert, a pestvidéki törvényszék tanácselnöke hivatalosan közölte a Magy. Orsz. Tudósítóval, hogy ezek a hírek tévesek. A pestvidéki törvényszék tényleg megkereste a kiadatás ügyében az osztrák törvényszéket, azonban választ mindeddig még nem érkezett. Az ügytől függetlenül azonban a folyamatos diplomáciai kiadatási tárgyalások lezártnak tekinthetők, mert az osztrák hatóságok elvileg már hozzájárultak *Matuska* kiadatásához, az pedig természetes, hogy *Matuskát* vissza kell adni Ausztriának, hogy az ott reá kiszabott büntetést kitöltse.

apia

pirodalmi
Modern
rmeclap-
társaság,
háziartási
havonta
elhető és
Török
fiók 47.
ek.

KÖZGAZDASÁG

A behozatali kontingens-rendszer megbénította a kereskedelmet

Az a határidő, amelyet az importkereskedők részére az új szabályzat múlt évi árubehozatalok bejelentésére kiszabott, tegnap végérvényesen lezárult. Aki tehát a bejelentési kötelezettséget elmulasztotta, a jövőben külföldi áruk behozatalával nem foglalkozhatik. Ez azonban önmagában véve csak kisebb hátrány, mint-hogy illetékes forrásból származó információink szerint az érdekeltség túlnyomó része a megkívánt kimutatásokat idejében betérjesztette a kereskedelmi és iparkamarákhoz. A nagyobb nehézség és a közönség szempontjából is hátrányosabb helyzet abból származott, hogy a kormány elmulasztotta a kellő körültekintéssel áthidalni az átmeneti időt; vagyis nem gondoskodott arról, hogy a nehézkes adminisztráció előkészületének időtartama alatt is elegendő árukészletek álljanak a közönség rendelkezésére.

Ilyen körülmények között az a helyzet állott már is elő, hogy bizonyos árukegységek készletei vagy teljesen kifogytak, vagy pedig a kereskedők nem merik azokat forgalomba hozni, mivel nem tudják: mit hoz a jövő, mit lehet várni az új rendszertől? Közvetlenül tudomásunk van pl. arról, hogy egyik igen fontos közegészségügyi intézetünk képtelen volt többrendbeli, nélkülözhetetlenül szükséges gyógyszert, orvosi és laboratóriumi műszert beszerezni, mert a kívánt cikkek végképpen kifogytak. Hasonló a helyzet a belföldön nem gyártott gépkatapultákkal, amelyeknek hiánya a még dolgozó üzemekben komoly zavarokat okoz. Mindez elkerülhető lett volna egy hosszabb átmeneti határidő engedélyezése útján, amelynek tartama alatt a kereskedők a szükségletnek megfelelő mérvben elláthatják volna magukat árukészletekkel.

Igy az a veszély is fenyeget, hogy az új

rendszer a belföldi árakat jelentékenyen megrágitja s nemcsak a kontingens alá tartozó cikkek árai fognak emelkedni, de a drágulási tendencia más területekre is átsap. Igen sokan — s tegyük hozzá: nem alaptalanul: — féltik a piacot a kartellérdekelt túltengő érvényesülésétől. Egyesek máris tudni vélik, hogy a kontingentálási rendszernek egyedüli hasznélvezője az agyonprotegdlt belföldi nehézipar lesz, amely a behozatali korlátozásokból származó monopolhelyzetét a gépüzemek hátrányára alaposan ki fogja aknázni.

Kereskedő körökben azonban az új rendszer legkiáltozóbb hátrányának azt tekintik, hogy a szinte korlátlan hatalmu kontingentálási bizottság évtizedes külkereskedelmi összeköttetéseket tép el; anélkül, hogy a létesülő újabb nexusokból akár az államra, akár a kereskedelmi életre nézve kimutatható előnyök származnának.

Nem titok, hogy az új rendszer éle főképp Németország ellen irányul. Viszont az is köztudomású, hogy Németország és Románia között igen intenzív kereskedelmi kapcsolatok vannak. Ezeknek figyelmen kívül hagyása mindenesetre kockázatos. — annál is inkább, mert a kipróbált és bevált régiék helyett új szállítási feltételek és hitelezési típusok bevezetése a mai viszonyok között nem tanácsos, sőt alig lehetséges.

A helyzet kulcsa mindenesetre a kontingens-bizottság kezében van. Ha ez hivatása magaslatán áll, — a nehézségek egyrésze kiküszöbölhető. Ha azonban bürokratikus szemmel néz, tulajdonisztrál és működésében politikumoktól is hagyja magát befolyásoltatni, — a romániai külkereskedelem újabb súlyos megpróbáltatások elé kerül.

SPORT

NAC—Lens 3:1 (1:1)

— Rónai Ferenc turalevele —

Lens, december 22. Lensben játszottuk a harmadik mérkőzésünket egy hatalmas bányavárosban. Rendszeresen a bányavárosokban nagy és erős csapatok vannak és bizony ez is nagy ellenfél volt, úgy, hogy az eredményünk nagyon szép és hízegő. Ugyanis 3:1-re győztünk.

A mérkőzés a következőképpen folyt le. Az első tizenöt percben a Lensiek a többet támadó felek, sőt egyenesen ostrom alatt tartják a kapukat és sajnos, a 15-ik percben meg is szerzik a vezetést 0:1, ezután a Nac hatalmas küzdelembe kezd és most már a Nac a többet támadó fél és szép támadások után Glanczmann szökteti Rónai, Glanczmann középre játszik Kovácshoz, aki a kifutó kapus mellett gölt fejel a 30-ik percben 1:1. Ezután a játék teljesen váltakozó és a félidő 1:1-el zárul.

Szünet után rögtön a Nac veszi az irányítást a kezébe és sokkal jobban játszik, mint az első félidőben. A közönség teljesen mellénk áll és megtapsolja a szép támadásainkat, egy szép támadás után Kocsis lő kapura, a kapus vetődve védi és kiüti, amit Kovács belő a kapuba (16-ik perc 2:1). Továbbra is a Nac támad és Kovács a 32-ik percben szökteti Rónait, aki megszerzi a harmadik gölt (3:1).

BIRKOZÓ ÉS SÜLYEMELŐVERSENY ARADON. Aradról jelentik: Karácsony másodnapján nagyszámú közönség előtt rendezte meg az aradi Vulturul (Toldi) klub birkozó és súlyemelő versenyt. A versenyen Orsova, Resica és Lippa legjobbjai is résztvettek. Részletes eredmények: Lég-súly: 1. Petrányi V. 2. Karabel V. 3. Karakai V. Pehelysúly: 1. Kellner Lippa. 2. Vancsik V. 3. Budorizán V. Könnyűsúly: 1. Buzás V. 2. Ökrös

Resica. 3. Valz Vulturul. — Nehézsúly: 1. Karácsonyi V. 2. Krausz II. V. 3. Krausz I. V. Súlyemelés: 1. Pécsi dr 110 kg. 2. Hajas 100 kg.

KÜLFÖLDI SPORTEREDMÉNYEK. *Luxembourg:* Vienna—Luxemburgi válogatott 5:2 (2:0). — *Bellinzona* (Svájc): Rapid—Bellinzona 14:1 (5:0). — *Berlin:* WSC—Tennis Borussia 4:1 (3:0). — *Zürich:* Grasshoppers—Admira 3:3 (3:0). — *Firenze:* Fiorentina—Rapid 1:0 (1:0). — *Köln:* Wac—Városi válogatott 5:3 (5:2). — *Róma:* A karácsonyi körmérkőzés győztese az A. S. Róma. Eredmények: A. S. Róma—Lausanne Sport (a svájci bajnok) 2:0. — Bayern (München)—Lazio—A. S. Róma—Bayern 3:1. Lazio—Lausanne Sport 2:1. — *Bécs:* A karácsonyi körmérkőzés győztese a Libertas. Eredmények: Simmering—Slovan 1:0. — Libertas—Donau 2:2. — Libertas—Simmering 2:1. — Donau—Slovan 6:3. — *Algir:* Viktoria Ziskov (Prága)—Algiri válogatott 3:0 (1:0).

(*Amsterdam.*) A holland válogatott öklövívcsapat súlyos vereséget szenvedett az angol válogatott csapatától. A 10.000 néző előtt lefolyt mérkőzés az angolok 14:2 arányú győzelmével ért véget.

(*Prága.*) Az asztali-tennisz világbajnokságot az idén Prágában rendezik meg. A benevezett államok névsorában ott látjuk Romániát is.

(*Berlin.*) Karácsony első napján Berlinben az Edmonton Superiors a Berliner Schlittschuh Club jéghekkizói ellen 4:0 (2:0, 1:0, 1:0) arányban győzött.

(*Barcelona.*) Zamora, a spanyol válogatott csodakapusa nagyszerű szerződést kapott a Valez Sarfield nevű argentiniai csapatától. Zamora elfogadta az ajánlatot és rövidesen el is utazik. Dél-Amerika úgylátszik kezd tanulni Olaszországtól.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Nagyvárad:

Városi Színház Egész héten mozi.

Modern Színház

Pénteken premier: *Ezerjő*. Az operett újdonságok egyik legnagyobb szenzációja.

Szombat este: *Ezerjő*.

Szombaton éjjel 11 órakor: *Nagy szilveszteri kabaré-est*. Az egész társulat fölléptével. Nagy sorolás.

Kolozsvár:

Szombaton délután 3 órakor: *Hamupipőke*. Gyermekek előadás mozihelyiárral.

Szombat este 8 órakor: *Jó házból való urilány*.

Szombat este fél 11 órakor: *Ezerjő*. Revüoperett újdonság először. A nézőtér és a színpadon. A teljes prózai- és operettegyüttes fellépése. Az előadás keretében nagy szilveszteri kabaré, malac-, pezsgő- és színházjegy-sorsolással. Rendező: Tompa Béla.)

Vasárnap délután 3 órakor: *Elcsereált ember*.

Vasárnap este 6 órakor: *Ezerjő*.

Vasárnap este 9 órakor: *Ezerjő*.

Hétfőn este 9 órakor: *Irja hadnagy*. (Meller Rózi világhírű színjátéka, 13 képben. Tíz új diszlet! A teljes operetta- és drámai-együttes fellépése. Rendező: Földényi László.)

Kedden este 9 órakor: *Irja hadnagy*.

Szerdán este 9 órakor: *Irja hadnagy*.

Arad:

Péntek este: *Szünet*.

Szombat este fél 9 órakor: *Antónia*.

Szombat éjjel negyed 12 órakor: *Nem divat a szerelem*.

Vasárnap délután 3 órakor: *Náni*.

Vasárnap este 6 órakor: *Nem divat a szerelem*.

Vasárnap este 9 órakor: *Falurossza*.

Szatmár:

Pénteken: *Marica grófnő*.

Szombaton délután 4 órakor: *Amikor a kislányból nagylány lesz*.

Szombat este 8 órakor: *Érik a búzakalász*.

Szombat este 11 órakor: *Szilveszteri kabaré*. Tréfák, kuplák, táncok.

Temesvár:

SZENDREY MIHALY SZILVESZTERKOR KEZDI MEG TEMESVÁRI ELŐADÁSAIT. A kolozvári magyar színtársulat csütörtökön búcsúzik a teremsvári közönségtől az Irja hadnagy című mesejátékkal és szombaton, Szilveszterkor már Szendrey Mihály Arad-temesvári színtársulata kezdi meg temesvári előadásait. A temesvári színházlátogató közönség régi ismerősei közül viszontlátja Horváth Micit, Kiss Mariskát, Gömörly Emmát, Papp Elát, a férfiak közül pedig Balázs István bonvivánt, Décsy Jenő táncos komikust, ifj. Szendrey Misi táncosnaturbust, Jánozt, Darvast, Kunt, Lantos Bélát és a hölgyek volt kedvencét Mészáros Bélát. Az új tagok közt első helyen van Erényi Böske szubrettprimadonna, kitünők Arató Ica, Illa Mery, Mágory Dóra, Apáthy Klári és Németh Nelli.

A FIZESSEN NAGYSÁD főszerepeit szombaton és vasárnap este Erényi Böske, Papp Ella, Apáthy Klári, Balázs István, Décsy Jenő, Mészáros Béla, ifj. Szendrey és Kun Dezső játsszák. Az újdonságot Mészáros Béla rendezzi és Urletianu dirigálja.

NAGY SZILVESZTERI KABARÉ. A két év előtti Szilveszter-éji kabaré meleg hangulata fog visszatérni az idei Szilveszterre a temesvári színházba. Szendrey Mihály igazgató olyan éjjeli műsort állított össze, amelyet nagyon sokáig megfogtak emlegetni. Darabok, énekek, attrakciók és táncok legszenzációsabb újdonságai tartják a műsort, amelynek főerőssége Patt és Patason.

Szendrey Mihály társulata:

Szombaton este 8 órakor: *Fizessen Nagysád*.

Szombat éjjel 11 órakor: *Nagy szilveszteri-kabaré*. Elsőrendű világvárosi műsor, az egész társulat fölléptével.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Nagy matiné*. (A szilveszteri-műsor megismétlése, matiné helyiárral.)

Vasárnap délután 4 órakor: *Nótáskapitány*.

Vasárnap este fél 9 órakor: *Fizessen Nagysád*.

HIREK

Felelősszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Budapesti képviselő: **dr. Verzár Gyula**
Budapest, IX., Erkel-u. 12. földsz.
Telefon: 88-0-81. Csekk száma: 22.353

1843
december
29

Carmen Sylva születése

A költői lelkű román királyné, aki haláláig megőrizte germán érzését, ha nem lett volna Wied herceg leánya és a nemes emlékü Károly király hitvese, irótlóval is hirt, líszleletet és szeretetet tudott volna magának szerezni. Nem nagyrúri passzióból, nem feltűnési vágyból írt, mert ez az utóbbi tulajdonság távol állott az ő szelid, jóságos és megnyerő egyéniségétől. Lelke különös összetettsége, költői tehetsége kényszerítette az írásra és ha nem is volt soha ujló, vagy forradalmi erő, mint a mi Erdős Renénk, vagy Kaffka Margitunk, de akármelyik korabeli férfitörővel fölochette a versenyt. Már kislány korában írt verseket és novellákat s bár ezek még naiv munkák voltak, Erzsébet román királyné világhírűvé tudta tenni a Carmen Sylva (erdei csalóány) nevet, amely sok jeles dráma, novella és regény címe alatt ékeskedett. Magyar nyelven is megjelentek művei s egyik darabját a bécsi Burgtheaterben is bemutatták, igen nagy sikerrel. Romániában nagyon népszerű királyné volt Carmen Sylva, s népszerűségét nem csorbította az sem, hogy német származására tekintettel, büszkén megőrizte a német nép iránt való szeretetét, ragaszkodását. Amikor 1914 október 10-én, a világháború első évének végén a román király meghalt, az őz királyné, aki csak két évvel élte túl férje halálát — a király ravatalára német feliratú szalaggal ellátott koszorút helyezett: „Seinem geliebten Gatten, — Elisabeth von Wied.“ Nagy szenzáció volt ez akkor. Carmen Sylva a nagy lelkű királynő 1916-ban halt meg, de könyveiben ma is él.

Mária királyné Belgrádba utazott.

Temesvár. Saját tud. Mária özvegy királyné Jugoszláviába utazott. Utközben Temesvárra érve, szalonkoosijában kihallgatáson fogadta dr. Bogdan Antal volt prefektus nejét, aki ehhez már előzetesen meghívást kapott. A királyné behatóan érdeklődött a város népjóléti intézményeiről és szociális intézkedéseiről, a különböző nemzetiségek egymáshoz való viszonyáról. Mária királyné különösen a város munkanélküli-akciójáról szóló értesítéseket fogadta tetszéssel.

Dr. Haraszthy Béla halála. Mély megdöbbenéssel értesültünk, hogy dr. Haraszthy Béla szatmári ügyvéd, a Székeskáptalan ügyésze, karácsony este váratlanul meghalt. Haraszthy a múlt héten könnyebb sérvoperáción esett át, amely után agyvérzést kapott és szombaton este kiszendetett. Halkszavú, komoly munkásember volt, aki az ügyvédi tevékenységén kívül a szatmári katolikus Legényegylet munkájában is élénk részt vett. Kedden délután temették el nagy részvét mellett. A koporsó felett a szatmári Ügyvédi Kamara nevében dr. Südy Tibor mondott búcsúztatót.

Bethlen István gróf Németországban sorozatos előadásokat tart Magyarországról. Bécsből jelentik: Lapjelentések szerint Bethlen István gróf január hó folyamán egyik német kulturregylet rendezésében előadást fog tartani Berlinben, Hamburgban, Kölnben, Majna-Frankfurtban, Heidelbergben és Münchenben „Magyarország az új Európában“ címmel.

Letartóztatási parancs Harasztyos Gusztáv színész ellen. Budapestről jelentik: Harasztyos Gusztávnak, a Nemzeti Színház kiváló művészenek vagyontalansági esküt kellett volna tennie a törvényszéken, ahol azonban nem jelent meg. Erre elővezetési parancsot adtak ki ellene. Az elővezetés határideje most telt el a főkapitányság letartóztatási parancsot adott ki a művész ellen.

Koldulási engedélyt kért egy Cziráky grófnő. Budapestről jelentik: Cziráky Antal grófné Stiasny Karolina csütörtökön délelőtt megjelent a főkapitányságon és koldulási engedélyt kért. Gróf Cziráky annakidején Stiasny Karolina miatt vált el első feleségétől, egy Almásy grófnőtől. A gazdag Stiasny család azonban nem akart hallani a szegény gróffal kötendő házasságról, mire a gróf öngyilkos lett. A fiatal leány önfeláldozó ápolása azonban megmentette az életnek. 1914-ben sikerült megesküdniök. Háboru alatt és azután a viszony a házastársak között elhidegült, mert időközben a dúsgazdag Stiasny familia is tönkrement. Az asszony már régen nagy nyomorban él és több ízben akart öngyilkosságot elkövetni. A rendőrség valószínűleg elutasítja a koldulási engedély iránti kérelmet, mert jelenleg csak hadirokkantak kapnak ilyen engedélyt.

Az anarchisták elindultak Zaimis meggyilkolására. Athénből jelentik: A hatóságok arról értesültek, hogy külföldi anarchisták utban, vannak Görögország felé, hogy Zaimis elnököt meggyilkolják. Minden intézkedés megtörtént a merénylet megakadályozására.

BALASKÓ

vendéglőjében

Str. Vlahuța (Szent János-u.) 27.

nagy Szilveszter-est

Kitünő konyha.
Kiváló fajborok.
Vidékiek találkozó helye.

Figyelmes és olcsó kiszolgálás.

Szokatlan nagy köd és tömérdek baleset Nyugateurópában. Londonból jelentik: Karácsony másodnapján az angol fővárosban olyan köd volt, amint évek óta nem emlékszenek. A nagy köd miatt Párizs és London között a repülőjáratok egyelőre szünetelnek. Ugyancsak nagyon rossz időjárás volt a legutóbbi napok alatt Berlinben is. A karácsonyi ünnepeket a hirtelen fagy alaposan elrontotta. Az Elbe torkolatát három nap óta sűrű köd borítja. A hajóforgalom, amely karácsonykor igen nagy szokott lenni, teljesen megállt. 150 hajó a köd miatt vesztéglésre kényszerült. Valenciából táviratozzák, hogy Levant tartomány egész területén napok óta özönvíz dúl. Az áradás a vetésekben súlyos kárt okozott. Newyorki jelentés szerint a karácsonyi ünnepeket megelőző héten az Egyesült Államokban baleset folytán 315 ember vesztette életét, 566 ember pedig sérülést szenvedett. Javarást autóbalesetről van szó. 11 ember vízbe fullt, 8 vasúti szerencsétlenségnek esett áldozatul, egy öttagú család pedig a karácsonyi kalácsba tévedésből belesütött rovarportól halt meg. Angliában a karácsonyi ünnepek alatt különböző baleset következtében 25 ember vesztette életét.

Lefejezte a feleségét. Budapestről jelentik: Bodzsár István elbocsátott rovtöltöltő iskolaszolga csütörtökön reggel felkereste a József-körút 19-es számú bérházban különváltan élő feleségét és kérte, térjen vissza hozzá. Az asszony erre nem volt hajlandó, mire férje nekiugrott és egy éles késsel két vágással lemetszette az asszony fejét. A szerencsétlen nő segélykiáltására összefutott lakók csak nehezen tudták a futásnak eredt gyilkost elfogni. A rendőrségen megállapították, hogy Bodzsár rablás miatt hosszabb ideje kórházban áll.

Nagyarányu pénzhamisítás folyik Bihar és Szilágy megyében. Jóformán az egész országot, de főként Bihar és Szilágy megyék különböző községeit, aránylag rövid időn belül teljesen elárasztották hamis százelesekkel. Ennek főként az az oka, hogy az öntvény és az érem is könnyen hamisítható és az érepenz ennek ellenére magas névértéket képvisel. Szilágyosomlyón is napirenden vannak a rendőrségre kerülő pénzhamisítványok s annyit már megállapítottak, hogy az általában Bihar és Szilágy megyékben előforduló hamis érepenzek egy hamisítótól kerülnek ki. Néhány héttel ezelőtt a szilágyosomlyói mozipénztárnál egy fiatalember akart ilyen hamis százelesek elhelyezni. Amikor a pénztáros ezt észrevette és minden különösebb gyanu nélkül figyelmeztette, a fiatalember feltűnően zavarba jött, a pénzt otthagya és elvegyült a tömegben. Azóta hol itt, hol ott bukkannak fel sűrűn a hamis százelesek. Legutóbb — szintén Szilágyosomlyón — az egyik kereskedő pénztárosnője hamis százelesekkel fizetett be s amikor felelősségre vonták, nem tudott emlékezni, hogy ki fizetett vele az üzletben. A rendőrségnek különböző feltevésekből határozatlan az a gyanuja, hogy ez az üzemszerűen működő pénzhamisító Bihar megyében működik. A legutóbbi nagyváradai piacon ugyanis a perecsényi hagyományokat árasztották el hamis százelekkel s a feltevés szerint Szilágyosomlyóra is innen került a hamis pénz. Szilágyosomlyón ennek ellenére most két gyanúsítottat, Csordás János munkanélkülit és Cristian Vasile postást a rendőrség letartóztatta és bekísérte a zilahi ügyészségre. A nagyváradai rendőrség is nagy apparátussal nyomoz az illegális pénzverde leleplezése érdekében. — Csikszeredai tudósítónk jelentése szerint ott letartóztatták György Imre 12 éves gyereket, mert 2 leiest próbált csinálni ólomból. A gyerek napszámos apját is letartóztatták azon a címen, hogy felelős a fiáért. Bár a gyerek hamis pénze annyira nem sikerült, hogy azzal senkit becsapni nem lehetett volna, apjával együtt átadták az ügyészségnek. Ugyancsak Csik megyében, Szépvízen elfogták hamis százelesek gyártásáért Dimitru Petret és Constantint, akik vásárokon hozták forgalomba hamis gyártmányukat.

Autószerencsétlenség öt áldozattal. Karlsruhe-ból jelentik: Essingen és Bruckhausen között egy személyvonat elkapott egy autót és 100 méternyi távolságban magával hurcolta. Az autó két utasa meghalt, három életveszélyesen megsebesült.

Bányakatasztrófa tizenegy halottal. Bonyhádról jelentik: Szerdán este a nagymányoki bányában bányalég-robbanás történt. 13 bányász meghalt, egyet pedig reménytelen állapotban szállítottak kórházba. Megállapították, hogy mindössze 14-en dolgoztak a tárnában, tehát a romok alatt több áldozat nem lehet.

Az ópium és hasis halála Törökországban. Ankarából jelentik: A török minisztertanács elhatározta, hogy a legnagyobb eréllyel lát hozzá a kábítószer-ellőállításának és forgalombahozatalának megakadályozásához. A kormány programja háromirányú: első sorban végleg megszüntetik annak a három kábítószergyárnak az üzemét, amelyeket a kormány rendeletére néhány hónappal ezelőtt ideiglenesen bezártak. Az ópiumtermelést korlátozzák, végül a mákültevényeket szintén csökkentik. A kormány elrendelte továbbá, hogy azokat a kenderültvényeket, amelyek eddig hasist is kitermeltek, ellenőrzik.

Ujévi ajándékokat

szépet, jót és célszerűt
legjobban vásárolhatunk

CZILLER IMRE

szövet, bársony, selyem, flanel, kesztyű, harisnya, fehérnemű és vászonruházában.

Pert nyertek a tordai városi nyugdíjasok. Torda. Saját tud. A városi nyugdíjasoktól a város huzamosabb idő óta tekintélyes összegeket vont le a nyugdíjából, holott az összes nyugdíjasok az 1925 előtti kategóriába tartoznak, akiknek amugy is csekély nyugdíja a vonatkozó törvény szerint levonásmentes lett volna. A nyugdíjasok kérték a várost, hogy ne alkalmazza velük szemben a levonást, de elutasították. E határozatot a nyugdíjasok megfélemlítették a kolozsvári „Comitetul Local de Revizuire”-hoz, amely ezen ügyben nagyfontosságú elvi határozatot hozott. Itéletével megsemmisítette Torda város határozatát és kimondotta, hogy a nyugdíjak mentesek a kérdéses levonás alól s egyben kötelezte a várost az illetéktelenül levont összegek visszafizetésére.

Százkilencvennyolcezer lei a zsilvölgyi munkanélkülieknek. A zsilvölgyi Petrosani kőszénbánya vezetősége legutóbb nagyobb összeget szavazott meg a zsilvölgyi munkanélküliek felségélyezésére. A bányatársulat összes alkalmazottjai ugyanis legutóbb elhatározták, hogy fizetésüknek egy bizonyos százalékát a zsilvölgyi munkanélküliek javára fogják fordítani. Az alkalmazottak által fizetett munkanélküli összeg Petrozsényban 59 ezer lei, míg Lupényban 40 ezer lei. Ugyanennyi összeget ad a társulat is, vagyis összesen 198 ezer leit fognak kapni havonként a zsilvölgyi munkanélküliek. Meg kell jegyezni, hogy ez az összeg csak a bányatársulati alkalmazottak, valamint a bánya által adott összeg és nincs benne sem a községek, sem az állam által megígért munkanélküli segélyek összege. Helyes lenne azonban, ha az állam is hozzájárulna a munkanélküliek segélyezéséhez.

Halálozás. A szatmári uritársadalom egyik népszerű, kedvelt tagját, *Rónai István* nyugalmazott esperes-plébánost súlyos gyász érte. Édesanyja, özv. *Rónai Rein* Istvánné szül. *Kereszturi Tóth* Mária, 87-ik életében, rövid szenvedés után karácsony első napján elhunyt. Az elhunyt matróna tősgyökeres szatmári családból származott és egész életén át mintaképe volt a fenkölt szellemű, vallásos és háziasszonyként és édesanyjának. Temetése szerdán délután 3 órakor volt igen nagy részvét mellett. Halálát egyetlen fia: *Rónai István*, továbbá testvérei: *Kereszturi Tóth* Julia és *Terézia*, unokaöccse: *Kereszturi dr. Tóth József* kisvárdai főgimnáziumi igazgató és családja, valamint *Apai Erzsike* nevelt leánya gyászolják. — *Székér Márki* Julia, néhai *Márki Sándor* dr. egyetemi tanár, a kiváló történetíró nővére Kispesztén, élete 87-ik évében elhunyt. Temetése december 25-én délután volt. — *Kolozsváron* végelgyűlésben meghalt *dr. Klumák Adolf* 83 éves orvostábornok, a nemrégiben elhunyt *dr. Klumák János* ügyvéd édesatyja.

Schenkengel Sándor, Nagyvárad város csatornázási főfelügyelője 55 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz az olasz-i temető Haller kápolnájából. (Veiszlovits).

Ismeri Ön a Togalt? A Togal-tabletták azonnal ható szer rheumánál, közhányónál és ülőidegzsabánál (isiasz), Grippe, valamint ideg- és fejfájásnál. E szer rendkívül szerencsés összetételénél fogva és azon kitűnő eredmények alapján, amelyet a Togal-lal kiváló orvosok, számos klinika és kórház közel húsz év leforgása alatt elértek, általános elismerésre talált. A Togal a beteg anyagokat természetes uton távolítja el a testből és nagy mértékben bakteriumölő hatású is. Minden gyógyszerárban kapható.

Praktikus újévi ajándéknak

1 doboz csokoládé-bonbon,
már 15 leitől kezdve kapható

PETROVICI

csokoládé-, cukorka- és rahatáru gyárban. —
Gyár és lerakát: Oradea, Str. Alexandri 28
Telefon 605. Alapított 1885.

Vér-, bőr- és idegbajosok a természetes „Ferenc József” keserűvizet mint igen jó beltisztító szert eredményesen használják. Az orvosi tudomány legjelentősebb képviselői írják, hogy a **Ferenc József** víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. A **Ferenc József** keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

SZERELMI STATISZTIKA. Az örök kérdés, amelyet egy amerikai revü intézett Párizs asszonyaihoz: „Szép legyen-e a nő, hogy szeressék?” — Végzetesen egyszerű kérdés, de hogy mennyi nehézséget okoz felelni rá, arra jellemző az a kis statisztika, amelyet \$900 válaszból állítottak össze. Valóságos Amor diagram az alábbi kimutatás, amely nagy fényerővel világít rá és sokban igazat is mond, midőn a szépségtől egészen a jóságig százalékokban állapítja meg a nőnek a férfira kifejtett hatását.

Életkor	16	20	25	30	40	50
	százalékokban					
Szépség	50	70	60	50	50	10
Sexappeal	—	10	10	10	10	10
Kacérság	20	20	15	15	10	—
Intelligencia	—	—	15	15	25	40
Jóság	—	—	—	10	25	40

Látható tehát miképp „pótolja” a megbocsátó jóság a tünékeny szépséget, amelyet oly példátlan ötlelességgel iparkodik megőrizni a bájboldok millió drága trükkje.

Tarján Gábor

órás és ékszerész Oradea
Buiv. Reg. Ferdinand No. 6.

**karácsonyi és újévi
elárusítás. Szolid árak.**

Töltött káposztával lett öngyilkos.

Bukarestből jelentik: *John Dragoi* bukaresti cukrász a karácsonyi ünnep alatt fogadásból megevevett egy fazék káposztát és 83 töltelékkel. A jóétvágyu cukrászt haldokolva szállították a kórházba.

Zsebmetszők a vonaton. Nagykároly.

Saját tud. Amerikából jött haza *Hegedűs Péter* Börvely községbe családja látogatására. Amikor a vonat Nagykárolyba érkezett, *Hegedűs* rémülten vette észre, hogy 120 dollárt tartalmazó pénztárcája eltűnt. Jelentette az állomásnál szolgálatot teljesítő rendőrnek, aki letartóztatta azt a kopott ruhájú fiatal embert, aki *Ermihályfalvától* Nagykárolyig *Hegedűs* mellett ült, s aki *Ermihályfalván* a felszállásnál több társával körülfogta és taszigálta. Valószínűleg eközben lopták ki a pénztárcát. A gyanúsított tagadja, hogy a lopásban része lett volna.

SZABÓNÓNÉL. — Ezt a halványlila ruhát méltóztassék választani, Nagyságos Asszonyom, ez kitűnően illik sápadt arcszínéhez.

— Nem vagyok én sápadt. Csak megijedtem, amikor a ruha árát említette.

Hamis tanulásért tizenhárom havi börtön.

Csikszereda. Saját tud. Az *Ávéd-pör* tárgyalásán történt, hogy *Lőrincz István* gyergyóalfalui lakos a csikszenttamási milliós lopással kapcsolatosan tett vallomásaiban azt adta elő, hogy a vizsgálóbíróknál nem tudja, hogy mit vallott, mire tett esküt, olyan részeg volt, de azt már tudja, hogy helyette a vallomást a csikkarcsfalvi csendőrmester adta elő. — Az ügyész indítványára *Lőrinczet* akkor nyomban letartóztatta a törvényszék és vizsgálati fogságba helyezte. A bíróság most *Lőrinczet* hamis tanulásért 14 hónapi börtönrre ítélte. Itt említjük meg, hogy az *Ávéd* ügyei kapcsolatosan több tanú ellen indított eljárást az ügyészség hamis vallomás és hamis tanulásért.

Előfizetéseket lapunkra, valamint hirdetések és esetleges reklamációkat felvesz **dr. Sulyok István Cluj, Fő-tér 13.**

Zsidó múzeumot állítottak fel Pesten.

Budapestről jelentik: Karácsony hétfőjén nyitották meg a Dohány és Wesselényi ucca sarkán levő kultúrpalotában az Országos Magyar Zsidó Múzeumot.

A tanításközben felrobbant benzín-

lámpa megsebezte a gyermekeket. Csikszereda. Saját tud. Súlyos kimenetelű benzínlámparobbanás történt a csikszeredai állami elemi iskolában. *Constantinescuné*, *Vlad Otília* tanítónő fizika órát tartott az iskola harmadik osztályos vegyes tanulóival. A növendékek körülállták az asztalt, amelyen a tanítónő meggyújtott egy benzínégót és föléje tartott egy vízzel felt üveget, hogy abban gőz fejlődjék. Az üveg egyszerre szét pattant s a kiömlő víz összekeveredett a lámpában lévő benzinnel, mire a lámpa felrobbant s a szétömlő benzín meggyújtotta az asztalt. A robbanás következtében *Ivascu* örmester tíz éves leánykáját a jobb szemén és homlokán sebesítették meg az üvegszilánkok. Több növendék szenvedett könnyebb sérüléseket, de jelentékenyebb az a kár, mi a ruhákban esett. A robbanás nagy pánikot idézett elő a gyermekek között. Hírre összeszaladtak az iskola igazgatója és a többi tanerők, akik elsősorban nem tudták, mi történhetett, hogy az egész tanterem csupa füst, perzseltség és a gyermekek ijedten síkonganak. Természetesen kiadták a rendeletet, hogy nem szabad az esetről még otthon sem semmit elbeszélni, azonban az orvosi gyógykezelésre szoruló leányka révén kiderült az iskolai baleset.

Egy hónappal meghosszabbították a

vasuti arcképes igazolványok érvényességét. A CFR vezérigazgatójának távirati rendelkezése szerint az összes köztisztviselői és nyugdíjas vasuti arcképes igazolványok — külön hitelesítés nélkül — 1933 január 31-ig érvényesek, vagyis ezen időpontig még utazni lehet az 1932-re érvényesített igazolványokkal. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a kereskedői bérletjegyekre, amelyeknek érvényessége december 31-én lejár.

Tizennyolc év után hazatért orosz

fogyó. Gyergyószentmiklós. Saját tud. Karácsony harmad napján egy hosszú báránybőr bundás orosz csizmás öreg ember lépkedett végig öltözetével feltűnést keltve az uccák során a főszozolgabíróóságig. Itt igazolta magát, hogy *Flóra György Dumitru* békási lakos, aki 1914-ben az első ütközetekben, mint 41 éves férfi, orosz fogságba került, s most, 18 év után, mint 59 éves öreg ember tért vissza nagy nehézségek között. Természetesen Körülfogták, faggatták. Elmondta, hogy eddig nem tudott megszabadulni. Rengeteg küzdelem között életbenmaradását annak tulajdonítja, hogy vallásos hite mindig erőt öntött beléje. Rendesen gyónt és áldozott és eljövetelekor az orosz pap a búcsúzásnál könnyezve ölelte meg:

„Te haza érsz boldog kicsi országotokba, — mondta a pap — a mi nagy országunk fej nélkül van, pusztul, züllik nap-nap után minden. Isten áldjon meg, vezéreljen jobb sorsba, mint a mienk”.

Fogsága alatt családjának gyakran írt levelet. Felesége nem hitt a leveleknek, de azért nem ment férjhez. Fiai megházasodtak, leányai férjhez mentek és már unokák várják haza a gyilkostól melletti Békás községben a hazatért katonát.

Három súlyos szerencsétlenség. Tor-

da. Saját tud. *Dez Eszter* munkásnő vállafésülő géppel dolgozott. Egy vigyázatlan pillanatban a gép tőből leszakította jobb kezének ujjait. Beszállították a kórházba. — *Varga Pál* 12 éves és testvére, *Varga Pirokska* 1 éves gyermekek a tüzhely körül játszadoztak. Nagynénjük egy fazék forró vizet akart elvenni a tüzhelyről, de elejtette s a két gyermeket teljesen leforrázta. Valóságos állapotban fekszenek a kórházban. — A cementgyár telepén *Gábor Sándor* 60 éves munkás egy 7 méter magas cement-medence tetejéről egyensúlyt veszítve, a mélységbe zuhanva a beton-padozatra esett. Eltört a vállcsontja, karja és jobb lába és súlyos agyrázkódást is szenvedett. Esméletlen állapotban vitték be a kórházba.

Pert nyertek a tordai városi nyugdíjasok. Torda. Saját tud. A városi nyugdíjasoktól a város huzamosabb idő óta tekintélyes összegeket vont le a nyugdíjakból, holott az összes nyugdíjasok az 1925 előtti kategóriába tartoznak, akiknek amúgy is csekély nyugdíja a vonatkozó törvény szerint levonásmentes lett volna. A nyugdíjasok kérték a várost, hogy ne alkalmazza velük szemben a levonást, de elutasították. E határozatot a nyugdíjasok megfélembtezték a kolozsvári „Comitetul Local de Revizuire”-hoz, amely ezen ügyben nagyfontosságú elvi határozatot hozott. Itéletével megsemmisítette Torda város határozatát és kimondta, hogy a nyugdíjak mentesek a kérdéses levonás alól s egyben kötelezte a várost az illetéktelenül levont összegek visszafizetésére.

Százkilencvennyolcezer lei a zsilvölgyi munkanélkülieknek. A zsilvölgyi Petrovani községbánya vezetősege legutóbb nagyobb összeget szavazott meg a zsilvölgyi munkanélküliek felszámolására. A bányatársulat összes alkalmazottai ugyanis legutóbb elhatározták, hogy fizetésüknek egy bizonyos százalékát a zsilvölgyi munkanélküliek javára fordítják. Az alkalmazottak által fizetett munkanélküli összeg Petroványban 59 ezer lei, míg Lupényban 40 ezer lei. Ugyanennyi összeget ad a társulat is, vagyis összesen 198 ezer leit fognak kapni havonként a zsilvölgyi munkanélküliek. Meg kell jegyezni, hogy ez az összeg csak a bányatársulati alkalmazottak, valamint a bánya által adott összeg és nincs benne sem a községek, sem az állam által megígért munkanélküli segélyek összege. Helyes lenne azonban, ha az állam is hozzájárulna a munkanélküliek segélyezéséhez.

Halálozás. A szatmári uritársadalom egyik népszerű, kedvelt tagját, *Rónai István* nyugalmazott esperes-plébánost súlyos gyász érte. Édesanyja, özv. *Rónai Rein* Istvánné szül. *Kereszturi Tóth* Mária, 87-ik életévében, rövid szenvedés után karácsony első napján elhunyt. Az elhunyt matróna tősgyökeres szatmári családból származott és egész életén át mintaképe volt a fenkölt szellemű, vallásos és háziasszonyként és édesanyjának. Temetése szerdán délután 3 órakor volt igen nagy részvét mellett. Halálát egyetlen fia: *Rónai István*, továbbá testvérei: *Kereszturi Tóth* Julia és *Terézia*, unokáé: *Kereszturi dr. Tóth József* kisvárdai főgimnáziumi igazgató és családja, valamint *Apai Erzsike* nevelt leánya gyászolják. — *Székér Márk* Julia, néhai *Márk* Sándor dr. egyetemi tanár, a kiváló történetíró nővére *Kispesten*, élete 87-ik évében elhunyt. Temetése december 25-én délután volt. — *Kolozsváron* végelgyengülésben meghalt *dr. Klumák Adolf* 83 éves orvos-tábornok, a nemrégiben elhunyt *dr. Klumák János* ügyvéd édesatyja.

Schenkengel Sándor, Nagyvárad város csatornázási főfelügyelője 55 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz az olasz-i temető *Haller* kápolnájából. (Veiszlovits).

Ismeri Ön a Togalt? A *Togal*-tabletták azonnal ható szer rheumánál, köszvénynél és ülőidegzsábnál (isiasz), Grippe, valamint ideg- és fejfájásnál. E szer rendkívül szerencsés összetételénél fogva és azon kitűnő eredmények alapján, amelyet a *Togal*-lal kiváló orvosok, számos klinika és kórház közel húsz év leforgása alatt elértek, általános elismerésre talált. A *Togal* a beteg anyagokat természetes uton távolítja el a testből és nagy mértékben bakteriumölő hatású is. Minden gyógyszerárban kapható.

Praktikus újévi ajándéknak

1 doboz csokoládé-bonbon,
már 15 leitől kezdve kapható

PETROVICI

csokoládé-, cukorka- és rachatáru gyárban. —
Gyár és lerakat: Oradea, Str. Alexandri 28.
Telefon 605. Alapított 1885.

Vér-, bőr- és idegbajosok a természetes „Ferenc József” keserűvizet mint igen jó béltisztító szert eredményesen használják. Az orvosi tudomány legjelentékenyebb képviselői írják, hogy a **Ferenc József** víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. A **Ferenc József** keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

SZERELMI STATISZTIKA. Az örök kérdés, amelyet egy amerikai revü intézett Párizs asszonyaihoz: „Szép legyen-e a nő, hogy szeressék?” — Végzetesen egyszerű kérdés, de hogy mennyi nehézséget okoz felelni rá, arra jellemző az a kis statisztika, amelyet 9900 válaszból állítottak össze. Valóságos Amor diagram az alábbi kimutatás, amely nagy fényerővel világít rá és sokban igazat is mond, midőn a szépségtől egészen a jóságig százalékokban állapítja meg a nők a férfira kifejtett hatását.

Életkor	16	20	25	30	40	50
százalékokban						
Szépség	50	70	60	50	50	10
Sexappeal	—	10	10	10	10	10
Kacéréság	20	20	15	15	10	—
Intelligencia	—	—	15	15	25	40
Jóság	—	—	—	10	25	40

Látható tehát miképp „pótolja” a megbocsátó jóság a tünékeny szépséget, amelyet oly példátlan ötlelességgel iparkodik megőrizni a bájoltok millió drága trükkje.

Tarján Gábor

órák és ékszerész Oradea
Bulo. Reg. Ferdinand No. 6.

karácsonyi és újévi
elárusítás. Szolid árak.

Töltött káposztával lett öngyilkos. Bukarestből jelentik: *John Dragoi* bukaresti cukrász a karácsonyi ünnep alatt fogadásból megeveit egy fazék káposztát és 83 töltelékkel. A jótévedés cukrászt haldokolva szállították a kórházba.

Zsebmetszők a vonaton. Nagykároly. Saját tud. Amerikából jött haza *Hegedűs Péter* Börvely községbe családját látogatására. Amikor a vonat Nagykárolyba érkezett, *Hegedűs* rémülten vette észre, hogy 120 dollárt tartalmazó pénztárcája eltűnt. Jelentette az állomásnál szolgálatot teljesítő rendőrnek, aki letartóztatta azt a kopott ruhájú fiatal embert, aki *Ermihályfalvától* Nagykárolyig *Hegedűs* mellett ült, s aki *Ermihályfalván* a felszállásnál több társával körülfogta és taszította. Valószínűleg eközben lopták ki a pénztárcát. A gyanúsított tagadja, hogy a lopásban része lett volna.

SZABÓNÓNEL. — Ezt a halványlila ruhát méltóztassék választani, Nagyságos Asszonyom, ez kitűnően illik sápadt arcszínéhez.

— Nem vagyok én sápadt. Csak megijedtem, amikor a ruha árát említette.

Hamis tanulásért tizenhárom havi börtön. Csíkszereda. Saját tud. Az *Ávéd-pör* tárgyalásán történt, hogy *Lőrincz István* gyergyóalfalui lakos a csíkszenttamási milliós lopással kapcsolatosan tett vallomásaiban azt adta elő, hogy a vizsgálóbíróknál nem tudja, hogy mit vallott, mire tett esküt, olyan részeg volt, de azt már tudja, hogy helyette a vallomást a csíkszeredai *csendőrőrmester* adta elő. — Az ügyész indítványára *Lőrincz* akkor nyomban letartóztatta a törvényszék és vizsgálati fogságba helyezte. A bíróság most *Lőrincz* hamis tanúsításért 14 hónapi börtönrre ítélte. Itt említjük meg, hogy az *Ávéd* ügyvel kapcsolatosan több tanú ellen indított eljárást az ügyészség hamis vallomás és hamis tanúsításért.

Előfizetéseket lapunkra, valamint hirdetések és esetleges reklamációkat felvesz **dr. Sulyok István Cluj, Fő-tér 13.**

Zsidó múzeumot állítottak fel Pesten. Budapestről jelentik: Karácsony hétfőjén nyitották meg a Dohány és Wesselényi uca sarkán levő kultúrpalotában az Országos Magyar Zsidó Múzeumot.

A tanításközben felrobbant benzínlámpa megsebezte a gyermekeket. Csíkszereda. Saját tud. Súlyos kimenetelű benzínlámparobbanás történt a csíkszeredai állami elemi iskolában. *Constantinescu*, *Vlad Otília* tanítónő fizika órát tartott az iskola harmadik osztályos vegyes tanulóival. A növendékek körülállták az asztalt, amelyen a tanítónő meggyújtott egy benzínégőt és föléje tartott egy vízzel telt üveget, hogy abban gőz fejlődjen. Az üveg egyszerre szétpattant s a kiömlő víz összekeveredett a lámpában lévő benzinnel, mire a lámpa felrobbant s a szétömlő benzín meggyújtotta az asztalt. A robbanás következtében *Ivascu* őrmester tíz éves leánykáját a jobb szemén és homlokán sebesítették meg az üvegszilánkok. Több növendék szenvedett könnyebb sérüléseket, de jelentékenyebb az a kár, mi a ruhákban esett. A robbanás nagy pánikot idézett elő a gyermekek között. Hírére összeszaladtak az iskola igazgatója és a többi tanítók, akik elsősorban nem tudták, mi történt, hogy az egész tanterem csupa füst, perzselt szag és a gyermekek ijedten sikonganak. Természetesen kiadták a rendeletet, hogy nem szabad az esetről még otthon sem semmit elbeszélni, azonban az orvosi gyógykezelésre szoruló leánya révén kiderült az iskolai baleset.

Egy hónappal meghosszabbították a vasúti arcképes igazolványok érvényességét. A CFR vezérigazgatóságának távirati rendelkezése szerint az összes közléstiszviselői és nyugdíjas vasúti arcképes igazolványok — külön hitelesítés nélkül — 1933 január 31-ig érvényesek, vagyis ezen időpontig még utazni lehet az 1932-re érvényesített igazolványokkal. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a kereskedői bérletjegyekre, amelyeknek érvényessége december 31-én lejár.

Tizenhét év után hazatért orosz fogoly. Gyergyószentmiklós. Saját tud. Karácsony harmadik napján egy hosszú báránybőr bundás orosz csizmás öreg ember lépkedett végig öltözetével feltűnően keltve az utcák során a főszolgabíróóságig. Itt igazolta magát, hogy *Flóra György Dumitru* békási lakos, aki 1914-ben az első ütközetekben, mint 41 éves férfi, orosz fogságba került, s most, 18 év után, mint 59 éves öreg ember tért vissza nagy nehézségek között. Természetesen körülfogták, faggatták. Elmondta, hogy eddig nem tudott megszabadulni. Rengeteg küzdelme között életbenmaradását annak tulajdonítja, hogy vallásos hite mindig erőt öntött beléje. Rendesen gyónt és áldozott és öltözetek az orosz pap a búcsúzásnál könnyezve ölelte meg:

„Te haza érsz boldog kicsi országokba, — mondta a pap — a mi nagy országunk fej nélkül van, pusztul, züllik nap-nap után minden. Isten áldjon meg, vezéreljen jobb sorsba, mint a mienk”.

Fogsága alatt családjának gyakran írt levelet. Felesége nem hitt a leveleknek, de azért nem ment férjhez. Fiai megházasodtak, leányai férjhez mentek és már unokák várják haza a gyilkostól melletti Békás községben a hazatért katonát.

Három súlyos szerencsétlenség. Torda. Saját tud. *Dez* Eszter munkásnő vattafésülő géppel dolgozott. Egy vigyázatlan pillanatban a gép fölből leszakította jobb kezének ujjsait. Beszállították a kórházba. — *Varga Pál* 12 éves és testvére, *Varga Piroska* 1 éves gyermekek a tűzhely körül játszadoztak. Nagynénjük egy fazék forró vizet akart elvinni a tűzhelyről, de elejtette a két gyermeket teljesen leforrázta. Válságos állapotban fekszenek a kórházban. — A cementgyár telepén *Gábor Sándor* 60 éves munkás egy 7 méter magas cement-medence telejéről egyensúlyt veszítve, a mélységbe zuhanva a beton-padozatra esett. Eltört a vállcsontja, karja és jobb lába és súlyos agyrázkódást is szenvedett. Esméletlen állapotban vitték be a kórházba.

fölpanaszlom árva sorsomat. Te egész életedben jó voltál, s mégis keresztre feszítették.

Jézuska: Mit akarsz hát tőlem hazavinni?

Józsi: Most már tudom, hogy mit kérjek. Add nekem a Te sziklát porhanyító türelmedet. Add nekem a Te boldog igénytelenséged, a Te bölcs jószágodat; az éjszakák virrasztó fényét; hajnalt váró hitét.

Jézuska: Neked adom Józsi testvér! Vidd haza tőlem a hitet, hogy nyirkos barlangistállóból is el lehet indulni a világ megváltására. A szebb jövő a lélek gyümölcse, nem az anyagé. Ezt a hitet adom neked. (Eltűnik. Ismét félhomály lesz.)

Józsi (még mindig azt a helyet nézi, ahol Jézuska állt): Köszönöm. (Távolból pásztorfurulya hangja hallatszik. Csend. Józsi tovább alszik.)

V. jelenet.

Bellehemi pásztor (visszafelé jön, rávilágít Józsi s megáll): Alszik a kis Holló. Adjon neki a kis Jézus békességes szép álmokat. (Ajkához emeli furulyáját, belefúj s lassan tovább megy.)

(Függöny.)

Radványi Kálmán.

REJTVÉNYEK

1. Jókivánság.

g	e	s	s	e	k	e
e	r	a	y	g	a	b
t	n	n	o	j	m	t
l	a	l	A	d	a	á
-	k	s	t	e	n	z
-	b	o	r	t	b	ú

2. Vonalrejtvény

Azt is meg kell írni, milyen versből való idézet és ki írta a verset!

S z l a k r o j f ü f ö ü r f o a z t !

A január 10-iki számban az összes eddig elmaradt sorsolások sorra kerülnek.

CZELNAI ESZTER KÖNYVEI:

I. Diétás szakácskönyv.

Cukorbetegség érelmeszesedés, magas vérnyomás, gyomorbetege, hízlaló és soványító kurák, vesebetegségek esetére alkalmas konyhareceptek, Soós, Ewald, Bálint, Hamedorfer és több más orvostanár elvei alapján.

II. Cukrázat és hidegbüffé.

Ezt a könyvet a konyhaművészet akadémiájának nevezhetjük. — Háromszáznál több recept, érdekes utbaigazító rajzok, illusztrációk könnyítik a háziasszonyok feladatát. Mind a két könyv ára külön-külön 140.— lej. Vidéki rendelésnél 10 lejjel több küldendő portó fejében. Utánvét 170.— lej.

Már második kiadásban

jelentek meg az Erdélyi Lapok **NAPTÁRAI**

Az első kiadás, 21,000 példány, 6 hét alatt teljesen elfogyott!

Siessen megrendelésével!

- Erdélyi Szent Család Naptár.**
Sima papíron, igen szép képekkel, kétszinű, művészi borítóval. A tartalom a legváltozatosabb, teljes vásárjegyzék, naptári rész kétszinű nyomással. . . . . Ara: **20 Lei**
- Mesemondó Naptár.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrésszel. . . . . Ara: **15 Lei**
- Földmivelők Naptára.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrésszel. . . . . Ara: **15 Lei**
- Keresztény Élet Képes Nagy Naptár.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrésszel. . . . . Ara: **15 Lei**
- Pázmány Péter Nagy Képes Naptár.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű, naptárrésszel. . . . . Ara: **15 Lei**
- Máriapócsi Képes Nagy Naptár.**
Népies, érdekesítő cikkekkel, teljes vásárjegyzékkel, kétszinű naptárrésszel. . . . . Ara: **15 Lei**

Magános megrendelőknek, legalább 20 példány rendelése esetén 10% engedmény. 20 példányon felüli rendelés esetén a szállítási költséget kiadó viseli. Könyvkereskedőknek 250% engedmény. Szállítási költséget kiadó viseli.

Erdélyi Lapok naptárosztálya
Oradea, Str. Regele Carol 5.

Herder Nagy Lexikona

(„Der Grosse Herder“)

negyedik, teljesen újjá dolgozott kiadásban, a katolikus szellemű konverzációs lexikonok legkiválóbb német példánya.

A III. kötet

(Batterie — Cajetan)

most jelent meg!

Ara félbörkötésben, aranyozott metszéssel 38 márka. A II. kötet 1728 hasáb, számos képpel és melléklettel.

Az egész mű 12 kötetet s 1 térképkötetet tartalmaz. Ara egyszerre való fizetéskor 300 márka. Részletfizetéssel 325—345 márka

Megrendelési cím:

VERLAG HERDER Freiburg im Breisgau, Németország.

Kávéházakban, vendéglőkben mindenütt kérje az „Erdélyi Lapok“-at.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allatkeresőknek 33 százalék kedvezmény

Levelezés.

Karácsonyi ajándékok hallatlan olcsón 50 Leitől Stenbergnél főt 14.

Lakás

Szoba, konyha kiadó Berkovits ucca 11. Hazlinger.

2 uccai szoba irodának január 1-től kiadó. Ritoók ucca 16. sz.

Alkalmazás

Hosszú idejei gyakorlati rendelkező banktisztviselő megfelelő állást keres, vidékre is elmegy. Bizalmi állást is vállal. Lisztviselő jellegre a kiadóra.

Teljesen megbízható iparos asszony bejáró mindegyes főzőnőnek ajánlkozik. Halász-ucca 29, kapuval szemben.

Megbízható, rendszerű mindenest elsőjére keresek. Lakatos ucca 8, emelet.

Különléle

„Mercur“ bejegyzet ügynőség (Oradea, str. Regele Ferdinand 25, elvált kereskedelmi és mindennemű vidéki megbízásokat. Bizományi eladásra elfogad perzsákat, festményeket, mű- és értéktárgyakat s azokat filléres haszonnal gyorsan és jól eladja. Előleg biztosítva.

Bármilyen kézimunkát, rehereműt, olcsón vállalkoz Magyar-u. 29.

Adás-vétel

Játékaruk aus vaslaszteknban, szenzációs olcsó arakkal csak a D'orban Reg. Ferd. 18.

Kinizsi népies, verses elbeszélés, ára 30 lei. Kapható Nagyváradon Kovács tanárnál, Péter-u. 12. sz.

PAPINI

Krisztus története

PROPAGANDA-KIADÁS
572 OLDAL — EGÉSZ VASZONKÖTÉS 100 LEI
ATHENAEUM KIADÁS

Rendelési szelvény.

„Erdélyi Lapok R.-T.“
kiadókirovatalának

Oradea—Nagyvárad
Str. Reg. Carol 5.

Megrendelem a fent kirdetett **Papini Krisztus története** című könyvet. 100 leit és a csomag portóját 15 leit, összesen 115 leit postautalványon megküldtem.

Név _____
Cím _____

Vidéki főmegbízottaink: Arad: A „Vasárnap“ kiadóhivatala, Str. Bratianu. Aradi kiadóhivatal: P. M. Vitcazul 4. — Brassó: Paulusz Ferenc Közép-ucca 59. — Bukarest: Jávör Béla, Str. Matei Basarab 10. — Csikszereda: Albert István. — Gyergyószentmiklós: Ferenczy Árpád. — Kézdivásárhely: Földi István, Piata Reg. Maria 24. — Kolozsvár: Dr. Sulyok István, Főtér 13., emelet. — Marosvásárhely: Elekes Pálné, Kemény Zsigmond-ucca 56—58. — Nagykároly: Sultész József, Str. Gen. Mosoiu 21. — Szatmár: Rencz Antal, Karitászkönyvkereskedés. — Temesvár: Missio kegytárúzet, Püspöki-palota, Str. Lonovics 1. — Zsilvölgyi képviselő: Molnár Sándor, Petroseni. — Magyarország: Dr. Verzár Gyula, Budapest, IX., Erkel-u. 12. Telefon: 88-0-81. — Minden a lapunkkal kapcsolatos ügyben tessék nevezettetekhez, vagy többi városokban levő bizományosainkhoz fordulni.

Kiadja az Erdélyi Lapok Lapkiadó Rt.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea (Nagyvárad) Str. Carol II. No. 5.